

Established in 1915 • 85-ieji leidimo metai

AR LIETUVA ŠIANDIEN – TIKRAI NEPRIKLAUSOMA?

(DAR DĖL 1941-UJŲ
METŲ SUKILIMO
TEISĖS AKTO)

Aleksas Vitkus

Rugsėjo 12 d. Lietuvos Respublikos Seimas iškilmingai priėmė įstatymą, kuriuo Lietuvos Laikinosios vyriausybės 1941 metų birželio 23 d. paskelbtą Nepriklausomybės atstatymo pareiškimą pripažino teisės aktu. Ta proga Seimas pažymėjo, kad tuometinio Lietuvos gyventojų sukilimo pagrindinis tikslas buvo kova prieš sovietinę ir prieš būsimą nacistinę okupaciją. Pripažinta, kad vėl pradėjo veikti okupacinio režimo sustabdyta Lietuvos Respublikos konstitucija. Ja remiantis buvo sudaryta Lietuvos Laikinoji vyriausybė.

Gražu ir įspūdinga, tik nesuprantama, kodėl to pripažinimo reikėjo laukti net 10 metų. Bet, kaip sakoma, "geriau vėliau, negu niekada". Tik keista, kad iš 138 seimūnų tame posėdyje dalyvavo ir balsavo tik 51! Gal kiti bijojo "susitepti"? Nedalyvavo net pats Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Kodėl šio straipsnio antrašėje lyg ir suabejojau dabartinės Lietuvos tikrąją nepriklausomybę? Paaiškėjo, kad jau kitą dieną Simonas Alperavičius, nors tik eilinis Lietuvos pilietis, bet įtakingas (Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas), išreiškė gana mandagų nerimą dėl to dokumento paskelbimo teisės aktu, neužmiršdamas pridurti, kad toks Seimo žingsnis – "įžeidžia žydų tautą". Netrukus ir Emanuelis Zingeris – Seimo narys ir Tarptautinės komisijos nacių bei sovietų

okupacinių režimų pasekmėms įvertinti pirmininkas – net kelis kartus primygtinai paragino prezidentą Valdą Adamkų vetuoti Seimo nutarimą, prieš kurį nebuvo balsavęs nė vienas iš posėdyje dalyvavusių parlamentarų! E. Zingeris vis dėlto priminė, gal pasimokęs iš vokiškos "realpolitik", jog tokio įstatymo nereikėtų priimti vien dėl praktinių sumetimų. Kas tie "praktiniai sumetimai"? Aišku, jis apie pasaulinį žydų "svorį" politikoje žino daugiau, negu mes.

O kaip, tuo tarpu, reaguavo į tai E. Zingerio paragintas prezidentas? Jis Seimo nutarimą pripažino "klaida", nes esą šis sprendimas "jau padaręs daug žalos ir Lietuvos tarptautiniam prestižui, ir jos visuomenės pilietinei santarvei". V. Adamkus net mano, kad klaidos negalima atitaisyti, vien vetuojant įstatymą. Anot jo, Lietuvos visuomenė ir politinės jėgos turėtų pasisakyti, išreiškdamas savo "viešą ir aiškią poziciją". Teko matyti, kad kol kas pasisakė tik dr. Algimantas Liekis (žr. "Lietuvos aidas", 2000 m. rugsėjo 23 d.), tačiau išreiškdamas teigiamą požiūrį į minėtą Seimo nutarimą.

Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis dar bandė "gelbėti padėtį", siūlydamas naują Seimo nutarimo projektą, kuriame būtų bandoma atskirti žydų žudynes nuo sukilimo ir Nepriklausomybės paskelbimo. Numatomame dokumente kažkas atrado drąsos pasakyti, kad "nepaklusnumas okupantui ir sukilimas [...] neturėtų būti smerkiami jokioje teisinėje ir laisvės vertybės išpažįstančioje visuomenėje". V. Landsber-

gis susitiko su V. Adamkumi oro uoste ir prašė to įstatymo nepasirašyti. Prezidentas tada patogiai išskrido į Sidney olimpinės žaidynės Australijoje.

Susidarė įdomi padėtis. Pagal Lietuvos Konstitucijos 71 straipsnį, Seimo priimtą įstatymą prezidentas ne vėliau kaip po 10 dienų nuo įteikimo privalo pasirašyti arba gražinti Seimui pakartotinai svarstyti. Prezidentui atsisakius pasirašyti įstatymą, tai privalo padaryti Seimo pirmininkas. Jis veto teisės neturi. Ką daryti?

Ak, ar mes nežinome politikierių gudrumo? Seimūnai netrukus surado būdą "išaldyti" tik ką priimtą įstatymą. Jie priėmė protokoliniį nutarimą, kuriuo iš esmės sustabdomas Seimo priimto įstatymo įsigaliojimas. Nutarimas priimtas tik konservatorių ir krikščionių demokratų balsais. Opozicijos atstovai, užuot balsavę, stebėjo per televiziją iš Sydney rodomas krepšinio rungtynes.

Norėdamas pateisinti tokį keistą "žaidimą", V. Landsbergis, kalbėdamas per televiziją, tvirtino, kad "Tėvynės sąjungos frakcija buvo nutarusi iš darbotvarkės išimti šį įstatymą". Jis nepaaiškino, kodėl šis nutarimas nebuvo įvykdytas. Sekančią dieną, atsakydamas "Respublikai", jis vėl nieko aiškaus nepasakė, tik prisipažino, kad įvyko "sunkiai suvokiamas nesusipratimas". Maža to, nepriklausomos (!) Lietuvos Seimo pirmininkas tuoju informavo Izraelio parlamento vadovą, kad Seimas tą įsakymą jau "išaldė". Ak, užminėme ant "nuospaudos" ir turime tuoju pasiaiškinti. Viešpats

Ruduo Lietuvoje. Prinoko soduos obuoliai...

supyko, o vasalas pasiaiškino bei prižadėjo, kad "įstatymo nėra: jis nėra priimtas ir nebus priimtas". Išsigandęs Europos žydų kongreso boikoto, tur būt ir atsiprašė.

Taigi, dar kartą Lietuvos

vadovai pasirodė kaip vėjo siūbuojamos nendrės – be nugarkaulio, nuolaidžiaujantys, atsiprašinėjantys ir bijantys ryžtingai atiduoti pelnytą pagarbą 1941 m. sukilėlių ir

(Nukelta į 4 p.)

ČIURLIONIUI

Balys Auginas

POETE pienės baltapūkės,
Savais delnais nušvitinęs
Žmogaus likimo vizijų
Krištolą
Šviesiom pavasarių varsom
Ir grožio grojančiais garsais
Tu ateini pas mus iš tolo –

Tu šioj planetoj gyvenai
Žvaigždynų paslaptingoje ugny,
Ir kosmoso erdvė – Tavi namai,
Svajonės Tavo – debesy
Sutirpusiam. O Tu esi
Ir liksi žemėje žvaigždėtų rimų:
Nuskendęs laivas atminimų –

Graži ir didelė žmogaus svajonė! –
Ją užrašėi į drobę teptuku –
Audroj matei miglotą klonį
Lašant žiedais ir saulės lataku –
Tačiau Tave pavergęs kosmosas
Kankino –
Simfonija žmogaus likimo nerami –
Ir tie garsai žvaigždėti
Tolimo erdvyno

Tavuos peizažuos dega ugnimi
Ir bėga begalybėn, be pradžios,
Be galo – – –
Ir mūsų vyzdžiuose
Tavuoju talentu
Užsalo –

Vakaras prie Baltijos. Grimsta saulėlė į jūrą.

Dr. Irenos Virketienės nuotraukos

Girdėta iš Vilniaus

• **KREPŠINIS.** Rugsėjo 29 d. Lietuvos krepšinio rinktinė žaidė pusfinalio rungtynes su JAV "Svajonių komanda". Lietuviai amerikiečiams pralaimėjo tik 2 taškų skirtumu 85:83 (48:36). Daugiausiai taškų lietuviams pelnė Šarūnas Jasikevičius. Spalio 1 d. Lietuvos rinktinė įtikinamai laimėjo olimpinį žaidynių paskutiniąsias rungtynes dėl bronzos medalių prieš Australiją 89:71 (pirmasis kėlinys – 51:35).

• **GERAS PASIRODYMAS.** Olimpinėse žaidynėse *Sidney* Lietuvos sportininkai iškovojo du aukso ir tris bronzos medalius - daugiau negu žaidynėse Atlantoje ir Barselonoje.

• **"REKORDAS".** Kauno technologijos universitete, stebėdami olimpinį žaidynių krepšinio pusfinalio rungtynes tarp JAV ir Lietuvos, 320 žiūrovų kramtė gumą. Tai masiškiausias gumos kramtymas. Kiekvienam atvykusiam nemokamai buvo duota po 2 kramtomos gumos gabaliukus. Organizatoriai tikėjosi, kad gumą kramtys daugiau žmonių.

• **PRISIMINĖ M. ŠALČIŲ.** Rugsėjo 29 d. Lietuvoje paminėta žymaus žurnalisto, keliautojo, visuomenės ir kultūros veikėjo Mato Šalčiaus gimimo 110-ųjų metinių sukaktis. Lietuvos mokslų akademijoje šia proga susirinko mokslo darbuotojai, keliautojai, koncertavo Mokslų akademijos mišrus choras. Kilęs iš Prienų krašto, M.Šalčius jaunystėje mokytojavo, redagavo Lietuvos mokytojų sąjungos leidinį "Mokykla". Caro valdžios atleistas iš mokytojo pareigų, išvyko į Jungtines Amerikos Valstijas, ten studijavo žurnalistiką. 1919 metais grįžo į nepriklausomą Lietuvą, vėl mokytojavo, dalyvavo visuomeninėje veikloje, buvo vienas iš Šaulių sąjungos steigėjų, trumpai vadovavo Eltai, Rašytojų ir žurnalistų sąjungai, dirbo laikraščių redakcijose. 1929 metais M.Šalčius išsirengė į kelionę po pasaulį. Grįžęs kelionių išpūdžius aprašė šešių dalių knygoje "Svečiuose pas 40 tautų". Be to, jis parašė mokslo populiarinimo ir publicistikos knygų, aritmetikos vadovėlių, parengė lietuvių tautosakos rinkinėlių vaikams, vertė pasakas, sudarė apžvalginį Lietuvos žemėlapi. 1936 m. M.Šalčius išvyko į Pietų Ameriką, organizavo ten gyvenusius lietuvius, keliavo po žemyną. Mirė 1940 metais Bolivijoje.

• **PAGERBĖ MIESTO VADOVO – KANKINIO ATMINIMĄ.** Pirmojo atgautos sostinės burmistro Konstantino Stašio svajonė sutvarkyti Vilniaus katedros aikštę įgyvendinta tik dabar – daugiau kaip po šešių dešimtmečių. Tai priminė Vilniaus mero pirmasis pavaduotojas Algirdas Kudzyš, spalio 2 d. atidengiant atminimo lentą prie A.Jakšto gatvės devintojo namo, kur 1939-1941 metais gyveno provizorius, Vilniaus lietuvių veikėjas, Vilniaus burmistras Konstantinas Stašys. Apie burmistro siekius puošti, gražinti Vilnių, apie principingumą ir net mirties akivaizdoje neišduotą meilę Lietuvai kalbėjo jo anūkė, architektė Dainora Juchnevičiūtė. Visą lenkų okupacijos laikotarpį dalyvavo lietuvių veikloje ir už tai buvo lenkų persekiojamas, suimtas, kalinamas. 1939 metais Lietuvai atgavus Vilnių, K.Stašys buvo paskirtas Vilniaus burmistru. 1940 metais, sovietams okupavus Lietuvą, iš pareigų atleistas ir su šeima išvežtas į Altajų, vėliau nuo šeimos atskirtas, nuteistas. Nei mirties vieta, nei data nėra žinoma.

• **PALAIDOTAS GIMTINĖJE.** Rugsėjo 29 d. Kelmės rajono Vaiguvo kapinėse palaidotas Aleksandras Lileikis. Amžinojo poilsio vieta – šeimos kape, šalia tėvų, brolių ir sesers. Jis gimė 1907 m. birželio 10 d. Paprūdžių kaime, Vaiguvo valsčiuje. Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio prezidiumo pirmininkas Jonas Čeponis sakė, kad velionis aukojosi už tėvynę. Laidotuvėse dalyvavo apie 100 žmonių.

• **GREITA KARJERA.** 1976 metais baigęs universitetą, Artūras Paulauskas netrukus tapo Kaišiadorių rajono prokuroro pavaduotoju. 1982 metais paskirtas Varėnos prokuroru. Po kurio laiko tapo LKP CK instruktoriumi, o nepraėjus nė metams Maskva jį paskyrė LTSR prokuroro pavaduotoju.

• **A. BRAZAUSKO RĖMĖJAI.** Antrojoje vietoje (po B. Lubio) pagal partijų rėmimui skirtą sumą išsiskiria Mažeikių "Vaizga", kuri "socialdemokratinėi koalicijai" skyrė net 250 tūkst. litų. Jos pagrindinė akcininkė – Rusijos kompanijos "Lukoil" atstovo Lietuvoje Ivano Paleičiko žmona.

• **GELBĖTOJAI.** Lietuvių laivas vandenyne netoli *Sydney* įlankos išgelbėjo 14 žmonių, kurie atsidūrė vandenyje, užsidegus prabangiam laivui, atvykusiam stebėti žaidynių uždarymo saliotų. Tai parodė daugelis pasaulio televizijų. Aiškiai matėsi, kad į nelaimę patekusius žmones gelbėjo laivas, ant kurio buvo Lietuvos vėliava. Paaiškėjo, kad šalia nelaimę patyrusio laivo arčiausiai buvo lietuvių Alano Kalėdos laivas. Jame buvę lietuviai išgelbėjo visus į nelaimę pakliuvusius žmones. A. Kalėda yra vienas iš trijų *Sydney* gyvenančio Romo Kalėdos sūnų. Jie kartu su tėvais daug padėjo lietuviams olimpinį žaidynių metu. (*Eltos, BNS ir kitas žinias siunčia Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras*)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Rugsėjo pabaigoje vyriausias Izraelio prokuroras *Elyakim Rubinstein* paskelbė 22 puslapių dokumentą, kuriame aiškinama, kodėl jis nutraukia bylą prieš buvusį Izraelio *Likud* partijos vadovą ir buvusį ministrą pirminką *Benjamin Netanyahu*. Buvęs premjeras buvo kaltinamas korupcija ir trukdymu vykdyti teisingumą. Prokuroras teigia, kad šie kaltinimai yra nepagrįsti įrodymais.

Darbiečių partijos vadovas, dabartinis premjeras *Ehud Barak*, pritarė prokuroro nutarimui ir pasveikino buvusį premjerą *B. Netanyahu*. Toks įvykių posūkis iškėlė klausimą, ar buvus premjeras sugrįš į *Likud* partijos vadovo vietą. Tai rūpi ir generolui, naujam *Likud* vadovui *Ariel Sharon*. Izraelio rinkėjų nuomonės tyrimo įstaigos skelbia, kad *Likud* partija, kuriai vadovauja A.

ŽYDŲ NAUJIEJI METAI NEŽADA RAMYBĖS

Sharon, per rinkimus nugalėtų kairiosios darbiečių partijos, tačiau jei jos vadovu vėl taptų *B. Netanyahu*, visko gali būti. Izraelio radijas praneša, kad dabartinis *Likud* vadovas A. *Sharon* jau svarsto galimybę sudaryti su E. *Barak* tautinės vienybės vyriausybę. Toks susitarimas leistų atidėti naujus rinkimus ir sustabdytų *B. Netanyahu* sugrįžimą į politinį Izraelio gyvenimą. Ši galimybė paskatino A. *Sharon* imtis aktyvios veiklos. Jis atvyko į Jeruzalę, pasirodė jos rytinėje dalyje ir pasakė arabams nemalonias kalbas.

Ne tik Izraelį, bet ir visą pasaulį sukrėtė netikėtas palestiniečių pasipriešinimas. Arabams nėra labiau nekenčiamo žydo politiko, kaip A. *Sharon*. Būdamas gynybos ministru, jis vadovavo kariuomenei 1982 metais. Jo vadovaujami kariniai daliniai Beirute daužė palestiniečių stovyklas. Žuvo šimtai civilių gyventojų, kurių daugumą sudarė moterys ir vaikai. Šio vizito metu generolą pasitiko ne tik užrašai: "Žmogžudy, važiuok namo!", bet ir arabų jaunimo svaidomi akmenys.

Per dabartinius susidūrimus rytinėje Jeruzalėje ir ki-

tuose miestuose žuvo apie 30 arabų. Palestinos vyriausybė kiekvieną žuvusį palaidojo kaip kovotoją už šventas Rytų Jeruzalės vietas. Arabų aukštosios mokyklos buvo uždarytos. Studentai dalyvavo laidotuvėse ir įsijungė į kovotojų prieš Izraelio policiją bei kariuomenės gretas. Arabų spauda pabrėžia, kad *Likud* vadovas A. *Sharon* nėra labai religingas, tačiau šiuo atveju jis vaidino labai pamaldų piligrimą, atvykusį pasimelsti prie šventos, buvusios šventyklos sienos. Ten svečią saugojo šimtai ginkluotų sargybinių.

Prie taikos ir ramybės neprisidėjo žydų Naujieji Metai – *Rosh Hashana*. Arabų veikėjai tvirtina, kad A. *Sharon* vizitas buvo provokacija, kuria siekta suerzinti arabus, o Izraelio ministrai įrodinėja, kad palestiniečių vadovybė pati skatina neramumus, norėdama lengviau išspręsti taikos derybose iškiliusius nesuderinamus skirtumus. Pats A. *Sharon* teigė, kad kiekvienas žydas gali lankyti šventąsias musulmonų vietas, lygiai kaip ir kiekvienas arabas gali pagerbti holokauste žuvusius žydus bei aplankyti *Vad Vashem* mauzoliejų.

VARO LAUK PREZIDENTĄ

Spalis Jugoslavijoje pasižymėjo iki šiol nematytai vieningu pasipriešinimu ligšioliniam prezidentui Slobodanui Miloševićui. Net serbų darbininkų sąjungos paskelbė visuotinį streiką. Kai valstybinė rinkimų komisija paskelbė, kad reikės pakartoti balsavimus, nes rugsėjo 24 d. įvykę rinkimai "neišaiškino, kas laimėjo", visuose didesniuose Serbijos miestuose įvyko piktos demonstracijos, Valdžia įsakė pakartoti rinkimus rugsėjo 8 d.

Net ir Serbijai draugiška Rusijos vyriausybė pareiškė, kad prezidento rinkimuose laimėjo demokratų partijos iškeltas kandidatas, teisės mokslų profesorius Vojislav Koštunica. JAV prezidentui *Bill Clinton* paprašius, Rusijos prezidentas Vladimir Putin ėmėsi tarpininko vaidmens. Jis siūlo atsiųsti į Belgradą savo užsienio reikalų ministrą, kuris patartų S. Miloševićui paklausti Serbijos rinkėjų ir pasitraukti iš užimamo posto. Tačiau S. Milošević atkirto, kad jokių nekviestų patarėjų jam nereikia, nes tik patys jugoslavai spręs savo šalies reikalus.

S. Milošević pripažino,

kad jis gavo mažiau balsų už savo konkurentą, tačiau, anot jo, ir V. Koštunica negavo 50 proc. balsų, kaip reikalaujama konstitucijoje. Todėl ir tenka balsavimą pakartoti. Opozicijos veikėjai tvirtina, kad V. Koštunica gavo daugiau nei 54 proc. visų balsų. Jį laimėtoju pripažino įtakinga Serbijos Ortodoksų bažnyčia, o taip pat ir Juodkalnijos premjeras Filip Vujanovič.

Rinkimų laimėtojas V. Koštunica tvirtina, kad tapęs prezidentu, jis neperduos S. Miloševićiaus jokiam tarptautiniam teismui, nors ir reikalaujama jį nubausti už žmogaus teisių laužymą bei Kosovo gyventojų žudynes.

Serbijoje manoma, kad S. Milošević, pralaimėjęs ir antroje rinkimų rate, gali pasitraukti į užsienį ir gauti politinį prieglobstį Rusijoje arba Gudijoje (Baltarusijoje).

Didžiausią įtaką S. Miloševićui turi jo žmona Mirjana Marković, kurią opozicija vadina "kruvinąja Mirjana". Ji ir valdanti Jugoslaviją, remdamasi policijos bei kariuomenės vadais. Serbijos miestuose sklinda gandai, kad S. Milošević grasina nusizudyti, jeigu ir vėl pralai-

mės. Gatvėse matosi užrašų, kuriuose jam patariama taip ir padaryti.

Prieš rinkimus valdžia skleidė labai daug nešvarių gandų apie teisės profesorių V. Koštunicą. Esą jis savo bute laikęs 17 kačių, esąs labai neįdomus, mėgstąs svetimoteriauti. Tačiau šios paskalos rinkėjų neatbaidė: dauguma serbų jį laiko demokratišku, teisingu liberalių pažiūrų žmogumi. Primenama, kad jis neseniai smerkė NATO kariuomenės veiklą Jugoslavijoje, aviacijos bombardavimus ir bet kokią kitą svetimų jėgų kišimąsi. Anot rinkėjų, V. Koštunica esąs patriotas serbas, kuris gali vesti tautą į naują politinę ateitį ir ekonominę klestėjimą.

KELIAIS SAKINIAIS

• Rugsėjo 27 d. Venesueloje prasidėjo naftą eksportuojančių valstybių finansų ministrų konferencija. Pirmininkavo Alžyro prezidentas *Abdelaziz Bouteflika*. Jis pasipriešino pasiūlymams dinti naftos gavybą ir eksportą. Venesuelos prezidentas *Hugo Chavez* pareiškė, (Nukelta į 3 p.)

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pirmą klase – \$58 • Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiro numerio kaina – 70 centų • Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

Redaktoriaus skiltis

Kaip nupirkti rinkėją?

Aišku, kad norint supirkti rinkėjų balsus, reikia turėti daug pinigų. Valstybėje, kurioje dauguma gamybinių įmonių jau yra sužlugdytos (ne sužlugusios, bet neišmanėlių ir kyšininkų sunaikintos) arba atsидūrusios prie bankroto prarajos, negalėjo atsirasti daug pinigų teisėtai sukaupusių asmenų. Aptarnavimo sferoje per tokį trumpą laiką milijonų litų nesužvejoji. Todėl ir turtingų rėmėjų negali būti daug. Į valdžią besiveržiančios grupuotės taip pat nėra gausios: nė viena iš jų šimto tūkstančių narių neturi: iš "partijos", "sąjungos" ar net "koalicijos" narių įnašų nesurinksi milijonų.

Tačiau jau keliolika milijonų litų "darbuojasi" šiemetinėje Lietuvos Seimo rinkimų kampanijoje. Ne tik Vilniaus, bet ir kitų miestų gatvėse, privačiuose reklaminuose skyduose šviečia dvimetriniai kandidatų veidai. Tai socialliberalai, patys negalintys paaiškinti, kas tas "socialinis" liberalizmas, A. Brazausko "socialdemokratų", kurie su vakarietiškąja socialdemokratija turi tiek pat bendro, kaip jūs – su Jugoslavijos "prezidentu" Slobodanu Miloševićumi. Deja, tarp jų – ir konservatoriai, iki šios dienos tebetvirtinantys, kad ekonomika auga ir auga. Tai kodėl ji ne tik neužaugo, bet net siaubingai susitraukė?

Iš laikraščių pirmųjų puslapių, plakatų ir televizorių suktai besišypsantys solidūs vyriokai primygtinai įtikinėja balsuoti tik už juos. Nesvarbu, kad Atgimimo laikotarpiu jų niekas nematė stovinčių priešais besistartinančius tankus, kad ne vienas jau dešimt metų atsėdėjo Seime ir pagarsėjo nebent gausybe neįvykdytų pažadų. Bet jie ir vėl žada, į susitikimus su rinkėjais atsiveždami pasamdytus aktorius ir "konsultantus", dailindami "labdarą": vieni – kompiuterius, kiti – alų.

Ne vienas apžvalgininkas yra pastebėjęs, kad vakarykštis "komunistas" per vieną

naktį gali pasidaryti "kapitalistu". Nesvarbu, kad tas kapitalas – vogtas. Pastarosiomis dienomis paaiškėjo ypatingai dosnus A. Brazausko rėmėjas – iki šiol nežinoma Mažeikių "Vaizga", skyrusi šiai gruputei ketvirtį milijono litų. Paaiškėjo, kad ši "su-raizgyta-sumazgyta" bendrovė verčiasi naftos produktų pardavimu, o jos pagrindinė savininkė – Rusijos "Lukoil" atstovo Ivano Paleičiko žmona. Ivanas neslepia, jog remia tuos, kurie turės priversti pasitraukti "Williams". Jei amerikiečiai pasitrauktų, tur būt nereikia ilgai aiškinti, kas užimtų jų vietą.

Nešindinamiesi iš Lietuvos, kai kurie aukšti kariškiai šaipėsi: "Patys prie Rusijos sugrįšite. Skurdas privers..." Stebinti ekonominius procesus, vykstančius Lietuvoje, labai ryškiai matyti, kokios jėgos stengiasi skatinti ne ūkio augimą, o nuosmukį. Kol kas galime tik spėlioti, kiek toli nuo Lietuvos nepriklausomybės atsitrauktų rinkimus laimėję "brazauskiniai" ir "pau-lauskiniai". Ar virs svetimųjų parama Judo sidabriniais?

1992 metų rinkimuose tie patys "kairieji" perėmė Lietuvą, neturinčią milijoninių skolų užsieniui. Jie sustiprino savo turtinę padėtį, galutinai perėmė ūkio valdymą, įklampino Lietuvą į valstybės vardu paimtų paskolų liūną, apvogė eilinius piliečius per netrukus bankrutavusius komercinius bankus. Nė vieną ūkinę aferą nebuvo teisiškai išnagrinėta, nė vienas stambaus masto vagis nenuteistas. Piliečiai prarado pasitikėjimą įstatymo galia. Jie balsavo už "dešiniuosius". Šiandien dar tebėra mįslė, kas buvo dalis naujų išrinktųjų. Ar jie nesugebėjo perimti ekonomikos vairo, ar slapčia tęsė valstybės interesų išdavystę?

Kaip ten bebūtų, tačiau rinkėjas vėl renkasi "kairiuosius". Pamiršo jų sukybes ar patikėjo naujais pažadais? O gal jis paprasčiausiai apkvailintas ir pigiai nupirktas?

Juozas Žygas
(Atsiliepiant į L. Milčiaus straipsnį "Atkurti Lietuvos kaimą".

Žr. rugsėjo 26 d., 36 nr.)

Su dr. Leono Milčiaus teiginiais iš esmės sutinku. Dabar tik noriu paaiškinti, kodėl kaimai yra pranašesni už gyvenimą viensėdijose. Žmogus – socialinė būtybė: ne tik moterims bei vaikams yra būtinas bendravimas su kitais. O žmogus, turintis 7-9 hektarus žemės ir nusikėlęs gyventi į savo pamiškę, lieka tarsi nuo visko atskirtas.

Teisingai sakoma, kad nereikia "išradinėti dviračio". Prel. M. Krupavičiaus pravaista žemės reforma anais laikais atrodė lyg šuolis pirmyn. Dabar esu tvirtai įsitikinęs, kad tai buvo šuolis ne ta kryptimi. Apvažinėjau dvylika Vidurio ir Vakarų Europos valstybių. Priėjau išvados, kad tik Lietuvoje tėra išlikusi vienkiemių sistema. Vienkiemiai teturi tik vieną privalumą: ūkininkas gyvena savo žemėje. Tačiau trūkumų jie turi labai daug. Būtų net sunku juos visus įvardinti. Paminėsime tik kai kuriuos iš jų.

Pirma, ūkininkas neretai neturėjo net pakenčiamai patogaus privažiavimo ar išvažiavimo. Nuo jo sodybos buvo gal kilometras lauko keliuko, kuris rudenį ir pavasarį

tapdavo nepravažiuojamu. Vaikai neturėdavo draugų, o į mokyklą jiems tekdavo klampoti keletą kilometrų. Vienkiemių gyventojai negalėjo gerai naudotis pašto patarnavimais. Nors kaimas dienraščių neskaitė, bet jei ūkininkai būtų juos užsisakę, tai dienraščiai būtų virtę ... savaitraščiais. Apie bet kokią kultūrinę ar visuomeninę veiklą negalėjo būti nė kalbos.

Čia paminėjau socialinius trūkumus. Dar didesni yra ekonominiai "minusai". Prieš karą Lietuvos spaudoje buvo rašyta, kad 6-9 ha turintys ūkiai beveik nieko negamina rinkai, o tik save išlaiko. Nors Lietuvos ūkininkai didelių buitinių patogumų nereikalavo, tačiau buvo tokių prekių, be kurių ir jie negalėjo apsieiti. Tai, būtent: degutai, muilas, žibalas, druska, silkės, bent retkarčiais – cukrus, pasagos, batai. Dauguma ūkininkų skaitė nors vieną ūkininkams skirtą laikraštį. Šeimos, kurios augino mokyklinio amžiaus vaikus, išleisdavo pinigų įvairioms mokslo priemonėms įsigyti. Mineralinių trąšų net neminėjau, manydamas, kad 6-9 ha turintis ūkininkas, vargu, ar galėjo jų nusipirkti.

Kaip matome, ir ūkininkas negalėjo apsieiti be kai kurių prekių. Norint ką nors pirkti, reikėjo šį bei tą parduoti. Tačiau smulkus ūkininkas vargais negalais gal tik vieną bekoną per metus rinkai užaugindavo. Negana to, jam tekdavo gerokai pa-

vargti, kol jį parduodavo. Tą bekoną reikėdavo nuvežti į geležinkelio stotį, esančią už 15-20 km ir per naktį eilėje stovėti. Kadangi bekonas dažniausia supirkdavo vėlai rudenį arba žiemos pradžioje, tai žmogus, arklys ir bekonas būdavo priversti šalti per visą naktį.

Ir vasaros metu lito kito prirėkdavo. Tad įsimesdavo į vežimą porą vištų, porą tuzinų kiaušinių ir – į tolimą kelionę.

Viso to nebūtų, gyvenant kaimiškoje gyvenvietėje. Bavarijoje, Čekijoje, Austrijoje ir kitur kaimai panašūs į nedidelius miestelius. Juose stovi bažnyčia, mokykla, gal pora krautuvėlių ir, žinoma, aludė. Veikia paštas ar bent jo skyrius. Kai kuriuose kaimuose yra pieninės, vaisių ir daržovių perdirbimo įmonės, net ir nedidelės metalo dirbuvės, gaminančios smulkias detales bei remontuojančios žemdirbių turimą techniką. Kaimeliuose superkami gyvuliai, paukščiai ir kt.

Tokiuose kaimeliuose gyvenimas mažai kuo skiriasi nuo miesto. Įvairios įmonės aprūpina darbu tuos, kurie turi nepakankamai žemės. Tarp kitko, žemdirbių produkciją superka ir trąšas bei žemės ūkio padargus parduoda žemės ūkio kooperatyvai, o ne pavieniai "privatininkai", kurie tik savo naudos težiūri. Minėtų kraštų kaimiečiai už jokių pinigų neitų gyventi į vienkiemius!

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

kybos plėtrą.

• Kroatijos prezidentas Stipe Mesic paleido į atsargą septynis generolus, pasirašiusius spaudai skirtą atvirą laišką, kritikuojantį vyriausybę dėl pradėto karo nusikaltėlių ieškojimo.

• Rugsėjo 29 d. atsistatydino Baltųjų Rūmų spaudos sekretorius Joe Lockhard. Šias pareigas jis perdavė savo padėjėjui Jake Sievert. Prezidentas Bill Clinton šia proga parciškė, kad prezidentas pastaruoju metu nebepatenka į nemalonę, todėl ir spaudos sekretoriaus darbas pasidarė neįdomus.

• Vokietijos parlamento Aukštieji rūmai, kuriuos sudaro 16-kos Vokietijos provincijų bei žemių atstovai, persikėlė į Berlyną. Jie posėdžiauja suremontuotuose 100 metų senumo rūmuose.

• Rusija pasamdė Norve-

gijos specialistų grupę, kuri spalio 10 d. pradės nuskendusio Rusijos povandeninio laivo "Kursk" igulos iškėlimą.

• Berlyne įsikūrusi tarptautinė organizacija, stebinti korupcijos išsigalėjimą įvairiose pasaulio šalyse, paskelbė, kad sąžiningiausia ir mažiausia kyšininkų turinti valstybė yra Suomija. Po jos seka: Švedija, Kanada, Singapūras, Olandija, D. Britanija, Australija ir JAV. Šio sąrašo pabaigoje – labiausiai korumpuotos šalys: Nigerija, Indonezija, Rusija, Venesuela, Filipinai, Indija, Egiptas ir Kinija.

• Viduržemio jūros dugne, už 22 mylių nuo Palestinos Gazos pakraščio smėlynų, Didžiosios Britanijos bendrovė "British Gas" surado nemažą gamtinių dujų telkinį. Jo atidaryme dalyvaavo ir palestiniečių vadovas Yasser Arafat.

AR LIETUVA ŠIANDIEN – TIKRAI NEPRIKLAUSOMA?

(Atkelta iš 1 p.)

Laikinosios vyriausybės pastangoms atkurti tik tuomet prieš metus prarastą nepriklausomybę. Kad tik neužgautų tų, kurie visuomet turi didelę įtaką sprendžiant, kas bus priimtas į Europos Sąjungą ar į NATO. Žinome, kokios galingos tos nieko neužmirštančios, kerštingos jėgos.

Nemažiau neryžtingi pasirodė ir buvęs prezidentas Algirdas Brazauskas su jo koalicijos pirmininkais – Vyteniu Andriukaičiu ir Česlovu Juršėnu – tvirtindami, jog 1941 m. nepriklausomybės akto įteisinimas būsiąs žalingas Lietuvos santykiams su užsieniu. Tai kodėl dar 1994 m. tuometinis prezidentas Algirdas Brazauskas apdovanojo Vyčio kryžiais net du Laikinosios vyriausybės narius – dr. Adolfą Damušį ir Mečislavą Mackevičių?

Bet ir to keliaklupsčiavimo dar neužteko. Kitą dieną ir premjeras Andrius Kubilius teikėsi pasakyti, kad "birželio 23-osios dienos sukilimo ir Laikinosios vyriausybės dokumentų svarstymas buvo klaida, nesusipratimas". A. Kubiliui birželio sukilimas esą "kelia asociacijas su žydų pogromais Lietuvoje". Jeigu Lietuvos vadovai per 10 dabartinės nepriklausomybės metų nesugebėjo tų asociacijų tinkamai įvertinti ir neginčytinai bei aiškiai atskirti sukilimą nuo žudynių, tai turint tokią bestuburę vyriausybę, sunku laukti, kad sugebėsime ar, tiksliau sakant, išdrįsime tas asociacijas bet kada ryžtingai atmesti.

Skaudžiausia, kad ir to teisės akto įstatymo projekto autorius, parlamentaras Antanas Stasiškis, matyt, galingų politinių jėgų veikiamas, jau rugsėjo 25 d. kreipėsi į Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetą, prašydamas tą teisės akto projektą išbraukti iš registruotų dokumentų sąrašo. Komitetas tuo jau sutiko išbraukti, o Seimas skubiai, jau sekančią dieną, tą išbraukimą patvirtino protokoliniu sprendimu. Koks patogus momentas apsieiti be didelio triukšmo: juk prasideda olimpinės žaidynės ir bus maloniau medalius skaičiuoti.

Idomu, ar po žaidynių dėl to teisės akto įstatymo pripažinimo ir jo taip staigaus atsisakymo pasisakys išeivijos vadovaujantys veikėjai? Gal tai padarys bendra Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV Lietuvių Bendruomenės atstovų komisija, nors ir neatstovaujanti visų kraštų Lie-

tuvių Bendruomenėms, bet turinti glaudžius ryšius su Lietuvos vyriausybe?

Įvairiai bandant apeiti tariamą iššūkį žydams, Europos teisės departamento direktorius Vilenas Vapalas pareiškė, kad 1941 m. Laikinoji vyriausybė nekontroliavo nei visos Lietuvos teritorijos nei jos gyventojų, todėl ji negalėjo atstovauti ir pačiai valstybei. Kitaip sakant, ji buvo neteisėta. Taip galvojant, ir Lietuvos Tarybos 1918 metų nepriklausomybės paskelbimas buvo neteisėtas, nes tuo metu visa Lietuvos teritorija dar buvo okupuota kaizerinės Vokietijos kariuomenės. Panašiai ir 1990 m. kovo 11 d. nepriklausomybės paskelbimas turėtų būti laikomas negaliojančiu, nes okupacinė sovietų kariuomenė pasitraukė iš Lietuvos tik 1993 m. rudenį.

Tvirtinimas, kad Lietuvos Laikinoji vyriausybė tuo nepriklausomybės paskelbimu siekusi būti Vokietijos satelitu, yra gryna nesąmonė, nes tos naujos vyriausybės nepripažino net naujieji okupantai. Jau pačią pirmąją karo dieną sukilėliai pradėjo kovos veiksmus prieš sovietinius okupantus, tuo sugriaudami mitą, kad tik vokiečiai išvadavo Lietuvą.

Dar kiti tvirtina, kad Laikinoji vyriausybė be reikalo pripažino prisidėsianti prie Europos organizavimo naujais pagrindais. O ką ji turėjo pareikšti po žiaurios sovietinės visus metus trukusios okupacijos, ir dar nežinodama, kad naujieji užkariautojai taps naujaisiais okupantais, tik kitokios spalvos?

Ar ne istorijos ironija, kad ir *Winston Churchill*, nuo Pirmojo pasaulinio karo pabaigos žinomas kaip aršus antikomunistas, 1941 m. kovoje prieš A. Hitlerį Anglijai atsidūrus beveik beviltiškoje karinėje padėtyje, susidėjo su sovietais, sakydamas: "Jei Hitleris užpultų ir patį pragarą, aš Atstovų Rūmuose ir apie velnią gerai kalbėčiau". Skęstantis neklausia, ar tikrai padorus yra jo gelbėtojas. Neklausė nei sukilėliai, nei Laikinoji Lietuvos vyriausybė. O Laikinoji vyriausybė savo pareiškime nepamiršo pasakyti, kad "žiauriaus bolševikų teroro iškankinta lietuvių tauta ryžtasi kurti savo ateitį tautinės vienybės ir socialinio teisingumo pagrindais". Apie žydus ten nėra nė žodžio. Tai paminėti Laikinosios vyriausybės kritikai dažniausiai "pamiršta".

Kad spontaniškas 1941

m. birželio sukilimas prieš Raudonąją armiją buvo tikrai drąsus visos lietuvių tautos žygis, neturėtų abejoti nė vienas sąmoningas lietuvis. Kad buvo tarp sukilėlių ir žiauriai nusidėjusių prieš žydų tautą, taip pat negalima neigti. Padarė klaidų ir Laikinosios vyriausybės nariai. Tik tas neklysta, kuris nekovoja. Bet sutapatinti laisvės norą ir nepriklausomybės troškimą su žydų žudynėmis gali tik tie, kurie niekada niekam neatleidžia, mums nelinki gero ir juodina visą mūsų valstybę pasaulio akyse.

Tolimesni istorikų tyrinėjimai gal padės geriau atskirti tikrus žudikus nuo laisvės kovotojų, tarp kurių buvo tiek daug garbingų, pasiaukojusių žmonių. Jie savo krauju atpirko ir nelabai garbingą mūsų valstybės žlugimą 1940 m. birželyje. Teleidžia man skaitytojas paminėti, ką apie tuometinį be šūvio pasidavimą galvojo Vakarų politikai. Kai 1940-41 metais anglai ir amerikiečiai pradėjo gvildinti galimybę, kad kare prieš nacius gali tekti bendradarbiauti ir su sovietais, buvęs Anglijos užsienio reikalų ministras lordas *Halifax* (tuo laiku – ambasadorius JAV), kalbėdamas su Amerikos diplomatu ir prezidento *Roosevelt* patarėju *Sumner Welles*, pareiškė, kad "jei reikės rusų pagalbos, paaukosime jiems Pabaltijį". *S. Welles* atsakė, kad tai būtų neteisinga ir amoralu. "Jei pripažintume Pabaltijį Rusijai" – sakė *S. Welles*, – "tai gal sutiktume, kad Belgija ir Olandija gali būti atiduotos Vokietijai?" Atsakydamas į tai, *Halifax* tarė: "Bet Pabaltijo kraštai virš šimtmečio priklausė Rusijai." *S. Welles* nepasidavė: "Bet juk ir suomiai nuo senų laikų buvo Rusijos nuosavybė". Ir čia lordas *Halifax* atrėžė: "Taip, bet suomiai 1939-40 metais gynė savo laisvę, o pabaltiečiai?"

Pasimokiusi iš savo pragaistingos klaidos 1940 m., lietuvių tauta 1941 metų birželyje nutarė savo laisvę ginklu atsikovoti. Nepavyko, bet bandė. Ir tuo turėtume didžiuotis.

Pastaruoju metu įsigalėjo mada atsiprašinėti. Atsiprašinėja įvairūs politikai, valstybių vadovai, net ir popiežius. Ir lietuviai važiavo net į Izraelį atsiprašinėti. Gal paprašykime, kad dabartinė Lietuvos vyriausybė atsiprašytų už 1941-ųjų metų kovos už Lietuvos laisvę išdavimą? Ar ta byla jau paguldyta amžinam miegui?

Pasaulis ir Lietuva

* **PAGERBTAS POETO ATMINIMAS.** Vilniuje višintys Nobelio premijos laureatai spalio 2 d. pagerbė savo bičiulio, irgi Nobelio premijos laureato, rusų poeto disidentą Josifo Brodskio atminimą. Sostinės Liejyklos gatvėje atidengta paminklinė lenta prie namo, kuriame J. Brodskis apsistodavo, svečiuodamasis Vilniuje 1966-1971 metais. Pagerbimo iškilmėse dalyvavo Prezidentas Valdas Adamkus. J. Brodskį prisiminė rašytojai *Gunter Grass*, *Czesław Miłosz*, *Wisława Szymborska*. *ELTA*

* **PAŽADAI.** Laimėjusi rinkimus Algirdo Brazausko socialdemokratinė koalicija nežada vykdyti "konservatorių politinių deklaracijų", tarp jų ir įstatymo dėl SSRS okupacinės žalos atlyginimo. Pasak Socialdemokratų partijos pirmininko Vytenio Andriukaičio, šis teisės aktas nėra įstatymas, o valdančiosios daugumos politinė deklaracija. "Daug valdančiosios daugumos politinių deklaracijų buvo įtvirtinta įstatymais prieš kadencijos pabaigą", – sakė spaudos konferencijoje V. Andriukaitis. Jis pabrėžė, kad koalicijos atstovai nebalsavo už įstatymą dėl SSRS okupacinės žalos atlyginimo. *ELTA*

* **KAS SUGRAŽINS AMBASADŲ PASTATUS?** Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos (ETPA) rudens sesijoje Estijos delegacija iškėlė Baltijos šalių ambasadų pastatų, kuriuos dar valdo Rusija, grąžinimo klausimą. Estijos delegacijos narė Kristina Ojuland pasiteiravo Italijos užsienio reikalų ministro Lamberto Dinio, pirmininkaujančio ET Ministrų Komitete, kokių žygių ketinama imtis, kad Baltijos šalys atgautų savo ambasadų pastatus Paryžiuje ir Romoje. Kaip pareiškė Estijos delegacijos narys Ivaras Talas, Baltijos šalių okupacija baigėsi jau prieš dešimt metų, bet ambasadų pastatai vis dar negrąžinti. ETPA žmogaus teisių komiteto atstovo Gerano Magnusono nuomone reikia daryti spaudimą ne tik Rusijai, bet ir Prancūzijai bei Italijai. 1940 metais Estija perdavė savo ambasados Paryžiuje raktus Prancūzijos užsienio reikalų ministerijai. I. Talo nuomone, "tai – Prancūzijos ir Rusijos problema, o mes – nukentėjusioji šalis". *ETA-ELTA*

* **SUTARTĮ REIKIA PATVIRTINTI.** "Latvijos ir Lietuvos jūros sienos sutarties patvirtinimo nereikėtų atidėti", – pareiškė Latvijos prezidentė Vaira Vykė-Freiberga. – Sutartis dėl sienos su Lietuva yra būtina. Mano turimomis žiniomis, dabartinė dviejų šalių siena paženklinta logiškai ir išmintingai." Kalbėdama apie naftos išteklius Baltijos jūroje, V. Vykė-Freiberga pabrėžė, jog nei Latvija, nei Lietuva negalės naudoti šių telkinių, kol jūros sienos sutartis nebus patvirtinta. Prezidentės manymu, galima parengti ir dviejų šalių žvejybos susitarimą. *LETA-ELTA*

* **SĖKMINGOS DERYBOS.** Lietuva sėkmingai baigė derybas dėl narystės Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO). Apie tai pranešė Lietuvos derybų delegacijos vadovas, užsienio reikalų viceministras Algimantas Rimkūnas. Derybų pabaiga oficialiai bus užfiksuota gruodžio 7 dieną PPO Generalinės tarybos posėdyje. Iki 2001 metų gegužės 1 dienos Lietuva turės patvirtinti derybų dokumentus ir po to Lietuva bus paskelbta PPO nare. Narystė PPO laikoma viena svarbiausių sąlygų, Lietuvai siekiant narystės Europos Sąjungoje. Estija ir Latvija PPO narėmis tapo jau praėjusiais metais. *BNS*

* **KALBOS IŠSAUGOJIMAS.** Latvijoje prasidėjo kongresas "Baltų kalbos epochų sandūroje". Kalbėdama kongrese Latvijos prezidentė Vaira Vykė-Freiberga sakė, kad baltų kalbos turi sugebėti išgyventi ir naujajame tūkstantmetyje. "Mums darys įtaką Europa, tačiau ir tokiomis sąlygomis Baltijos valstybės turi sugebėti gilinti ir išlaikyti savo kalbas", sakė Latvijos prezidentė. Prasidėjusiame kongrese dalyvauja baltų kalbų specialistai iš Lietuvos ir Latvijos. *LETA*

* **GINČYTINOS TERITORIJOS? PADĖS AR PARDUOS?** Baltijos valstybių integracijai į Europos struktūras, JAV laikraščio teigimu, trukdo Rusijos pretenzijos. Rusija nori išlaikyti savo įtaką Baltijos valstybėse, todėl šis regionas ir yra "ginčytinas" Europos Sąjungos plėtros strategijoje, rašo JAV laikraštis "*Chicago Tribune*". Straipsnyje "Naujosios Europos dilema - Rytai susitinka su Vakara, o Centras išnyksta", tarptautinis laikraščio apžvalgininkas tvirtina, kad dar ir šiandien plėtros klausime, išlieka ginčytinos teritorijos: Latvija, Lietuva ir Estija. Europos Sąjunga yra pasiruošusi atidaryti duris Lenkijai, Vengrijai, Čekijai ir gal būt net Slovėnijai, tačiau dėl Baltijos valstybių dar "sukamos" galvos, sakoma straipsnyje. *BNS*

* **DERYBOS.** Europos Komisija pradėjo tartis su Rusija dėl galimybės sudaryti strateginį energetinį sandėrį. Europa investuotų į Rusijos naftos ir dujų pramonę, o Rusija 20 metų tiektų naftą. Tai leistų Europai išsivaduoti iš priklausomybės nuo OPEC šalių energetinių išteklių. *REUTERS*

KOMUNISTINĖS IDEOLOGIJOS PLATINTOJA

*Ligija Tautkuvienė
(Pabaiga. Pradžia – 37 nr.)*

SAJŪDIS

1988 metų pavasarį plaučių atgarsį sukėlė Arvydo Juozaičio paskaita, dar labiau paskatinusi inteligentiją įsijungti į kovą už Lietuvos nepriklausomybę. Į šią paskaitą, kur įvyko neformalus susirinkimas, vėliau vadinamas Sąjūdžio pradžia, nuskubėjo ir du komunistai iš Kultūros Centro: jo direktorius Juozas Mikutavičius ir partinė sekretorė Giedrė Kvieskienė. Jie buvo gavę nurodymą iš rajoninio KP komiteto: "Dalyvauti!". Kai po susirinkimo buvo paleistas popieriaus lakštas dalyvavusių registracijai, daugelis pabūgo ir nesisė, o tie, kurie atvyko į susirinkimą pagal KP komiteto nurodymą, rašėsi drąsiai. Visuomet atsargus J. Mikutavičius susilaikė, o G. Kvieskienės pavardė atsirado sąrašė.

Kultūros Centre susikūrė Sąjūdžio grupelė – apie 10 žmonių. G. Kvieskienė į ją neįsijungė. 1988 rudenį buvo rengiama demonstracija prie Ignalinos atominės elektrinės. Į Sniečkaus miestą (dabar – Visaginą) išvykome, berods, šešios moterys ir mano penkiolikametė dukra Jurga. Mažą autobusiuką apklijavome savo vaikų piešiniais, pasigaminome trispalves vėliavėles. G. Kvieskienė, nors ir buvo pakviesta, nevažiavo. Tačiau tą pačią 1988 m. spalio mėnesį įvyko Sąjūdžio steigiamasis suvažiavimas. Pakvietimą jame dalyvauti gavo G. Kvieskienė! Be galo nustebe klausinėjome vieni kitus: kaip, iš kur, kodėl?! Pasirodo, labai paprasta: dėl jau minėto jos užsiregistravimo A. Juozaičio paskaitoje!

KULTŪROS DARBUOTOJŲ TOBULINIMOSI INSTITUTE

Dalyvavimas Sąjūdžio suvažiavime G. Kvieskieni atveria naujus kelius. 1988 metų pabaigoje ji pereina dirbti į Lietuvos Kultūros darbuotojų tobulinimosi institutą ir imasi naujo vaidmens: kviečia kurti naują kultūros politiką, ieško, kaip išvykti užsienin. Matyt, gavusios nurodymą iš partinių ar kitokių organizacijų, trys komunistės (tarp jų ir G. Kvieskienė) pradeda rengti Kultūros kongresą. Pirmasis posėdis, įvykęs Lietuvos kultūros centro mažojoje salėje, apsiėjo be mūsų – meno skyrių darbuotojų. Mūsų net neiš-

leido. Būtume pasipriešinę, kad laisvėjančios Lietuvos kultūros kongresą ruošiasi rengti viena iš jos griovėjų.

G. Kvieskienė bando kaip nors įgyti populiarumą. Šalia gatvės mitingų apie mažą kultūros darbuotojo atlyginimą (kam gi nesinori daugiau pinigų!), pradedama dar viena kampanija: ant kultūros centro sekretorės stalo atsiranda parašų rinkimo lapas "Už Vytauto Landsbergio išrinkimą kultūros ministru". Po kiek laiko imama agituoti už naują "kandidatą" – Romualdą Ozolą. Kultūros darbuotojai pašiurpę nuo tokios G. Kvieskienės veiklos: visi puikiai žino, kad ministrai – nerenkami, o skiriami. Be abejo, tai žinojo ir pati agitatorė, tačiau R. Ozolas tokiu raginimu buvo pamalonintas ir atkreipė dėmesį į G. Kvieskienę. 1989 m. sausio ir vasario mėnesiais Vilniuje vos ne kiekvieno stulpo buvo kabinami agitaciniai lapeliai "Rinkime R. Ozolą!"

Netrukus G. Kvieskienė pasirenka naują objektą – ne itin savimi pasitikintį, nuolat nervingai pečiais trūkčiojantį, tačiau valdžios trokštantį filosofą K. Stoškų. Prisigretinusi prie jo, ji imasi Kultūros kongreso rengėjos vaidmens. "Per vieną naktį atsivertusi", pradeda kviesti "kolegas kunigus" į parengiamuosius darbus. Kartais ji net viešai mesteli, kad "buvo toks laikas, visi klydo ir aš klydau". Tikriausia, klydo, kai mulkino tautą, reikalaujama kuo aktyviau rengti ateistinius renginius, atitraukiant žmones, o ypač jaunimą nuo tikėjimo, kai padėjo naikinti Orvydų sodybą-muziejų ir t.t. Dabar ji pasišauna sukurti veiklos gaires kone visoms meno sritims. "Literatūros ir meno" laikraštyje teatralai piktinosi, kad kažkokia G. Kvieskienė, kurios pavardę jie pirmą kartą išgirdo (žr. 1989 12 02), bando įpiršti jos sukurtas teatro veiklos gaires.

KULTŪROS KONGRESAS

Kultūros darbuotojai priešinosi, kalbėjo ir rašė, kad kongresas yra nesavalaikis, dar nepribrendęs. Tuo metu reikėjo tik paprasto dalykinio pasitarimo – be pompastikos, be lėšų švaistymo. Tačiau jį stūmė stipresnės jėgos: kažkam reikėjo tokių renginių.

Kongresas buvo blogai parengtas, daugybė betvarkės. Pagrindinį pranešimą "Valstybinės kultūros politikos formavimo prielaidos" turėjusi skaityti G. Kvieskienė

nesiteikė net pasirodyti B. Dvariono muzikos mokykloje, kurioje vyko seminaras. Po kurio laiko ji teisinosi, kad tą pačią dieną ir tą pačią valandą su K. Stoškumi dalyvavusi "apvalaus stalo" pokalbyje. Kas tai? Atsitiktinumas, klaida, sutapimas? Juk programą koordinavo pati G. Kvieskienė! Ne! Čia tik jos "gudrus ėjimas": užtenka to, kad pranešimas įtrauktas į programą. Po kurio laiko kas beatsimins, skaitė ar neskaitė.

Kongreso metu viena Šakių rajono kultūros namų direktorė priėjo prie manęs, padėkojo, kad parašiau apie Kvieskienės buvusią ateistinę veiklą ir pridūrė: "Ji tikrino mano darbą ir pamačiusi, kad neužsiimu ateistine veikla, surašė apie tai pažymą. (Tokia pažyma anais laikais reikėdė išvaramą iš darbo! - L.T.) Bet kaip aš galėjau rengti ateistinius vakarus, jei pati ėjau į bažnyčią?!" Žinoma Lietuvos choreografe Elvyra Būgardienė-Anapolskaja užklausė, kodėl G. Kvieskienė, vakarykštė kryžių laužytoja, šiandien sėdi kongreso prezidiume. R. Ozolas ir K. Prunskienė, sėdėję pirmoje eilėje, atsisuko į publiką ir tik plačiai išsišiepė.

Po kongreso apie 50 kultūros žmonių pasirašė laišką Vytautui Landsbergiui, premjerui K. Prunskienei ir D. Kuoliui. Jame nurodoma: "Kultūros teoretikai siekia įkurti galingą, išsišakojusią organizaciją kultūrai valdyti. Daugiau nei keistai atrodo ir gerb. K. Stoškaus pavaduotojos G. Kvieskienės veikla." Deja, tada mes dar nežinojome, kad K. Prunskienė – KGB bendradarbi "Šatrija", o D. Kuolys – be patirties, kad ką nors suvoktų. V. Landsbergis galėjo paprasčiausiai ir negauti šio laiško. Vėliau paaiškėjo, kiek paslaugių agentų sukosi apie jį.

Kongresas, neatvykus iš užsienio numatytiems pranešėjams (tuo metu Maskva buvo paskelbusi Lietuvos blokadą), tapo panašus į eilinį susirinkimą, tik per daug kainavusį valstybei. Po kongreso išleidžiamas dokumentų rinkinys, kurio sudarytoja – ta pati G. Kvieskienė. Su pranešimų tekstais ji elgiasi, kaip patinka: trumpina, nukerpa, keičia. Neapsikentę mokslininkai rašo spaudoje apie G. Kvieskienės neišmanymą ir nepagarbą žmonėms.

MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAS

Netrukus Vilniuje surengiamas VII Mokslo ir kūrybos simpoziumas. Išleistoje

programinėje knygoje apie G. Kvieskienę parašyta kaip apie perspektyvią pedagogikos mokslininkę. Čia paminimi nuopelnai Kultūros kongresui, o apie ateizmą – nė žodžio! Baigta, pamiršta? Ne! Žmonės to nepamiršo.

Simpoziumo programoje atspausdinta, kad tą pačią dieną ir tuo pačiu laiku G. Kvieskienė – vėl "dviejuose asmenyse": vienoje auditorijoje – paskaita apie valstybės kultūros politiką (aišku, jos ir vėl nebuvo), o kitoje – kartu su K. Stoškumi – "apvalus stalas". Kuo galima paaiškinti tokį "ėjimą"? Du kartus tos pačios "klaidos"? Nebūkime naivūs. Tai – sąmoninga apgavystė!

MINISTERIJOJE

Kai Švietimo ir mokslo ministru tapo akademikas Zigmąs Zinkevičius, ten jau darbavosi G. Kvieskienė. Ji vadovavo Vaikų socializacijos ir saviraiškos skyriui, kuravo jaunimo organizacijas. Ką jau ką, o regzti intrigas ir viską suvėlti ji visada mokėjo. Gera žinoma, kokias ekskursijas ir kokių religinių švenčių metu ji rengė ir kaip jas sustabdė ministras. Knygoje "Kaip aš buvau ministru" Z. Zinkevičius rašė apie didelius finansinius piktnaudžiavimus: "Tačiau įvairios komisijos, tarp jų ir Valstybės kontrolė, konstatavusios pinigų švaistymą, aktuose nefiksuodavo Kvieskienės kaltės, o kaltino apskritai ministeriją. Panašiai elgėsi ir spauda. Nepasitikėjimą Kvieskiene sustiprino jos neigiamas vaidmuo "švedų aferoje". Sliedi kaip ungurys, visur išsisukdavo. Už nugaros raizgė pinkles" ("Draugas", 1999 10 15). Tokių pinklių tikslas – kuo greičiau sudoroti kataliką

ministrą. Rengiami posėdžiai, konferencijos, rašomi nutarimai, kuriuose ministras Z. Zinkevičius kaltinamas dideliu "šiandieniniu supriešimu" ir t.t. Tokio pobūdžio posėdžiams vadovauja G. Kvieskienė.

Neseniai G. Kvieskienė važinėjo po JAV ir vežiojo pardavimui gintarinius rožantėlius, karoliukus, lininius maišius su "Lietuvos aukso" ir rinko pinigėlius kažkokiam našlaičių fondui "Klotilda". Dabar ji žada kovoti su narkomanija.

Kartais pagalvoju, kam R. Ozolo kompanijai reikia tokios, kaip G. Kvieskienė? Gal samdomi plokikai ("klakeriai") reikalingi ne tik artistams? O gal – abu labu tokiu?

Prieš kurį laiką Čikagoje apsilankiusi Klaipėdos universiteto docentė apie G. Kvieskienę pasakė: "Tais laikais rašė tokias disertacijas, kokių tada reikėjo, o dabar rašo tokias, kokių dabar reikia". Kažin ar tikrai Lietuvai reikia tokių disertacijų ir jų rašytojų?

Seimo rinkimų reklaminis lapelis skelbė: "Vilnius turi patikimą komandą!". "Lietuvos aide" R. Ozolas dar patikino: "Galiu kalbėti už savo komandą. Pirmasis dešimtukas - visiškai patikimas parlamentarų dešimtukas. Jie jau turi patirimą dirbti, gali organizuoti Seimo darbą. Vienmandatėse apygardose yra daug rimtų žmonių, kurių ne vienas taps Seimo nariais. Mes iškėlėme daug naujų žmonių. Jeigu ne šią kadenciją, tai kitą jie praeis. Jau dabar tarp jų yra žmonių, galinčių puikiai dirbti Seime".

Tačiau vertinant šiandieną, negalima ištrinti praeities, juolab, kad ji – dar visai čia pat, visai artima.

Atviras laiškas dėl "Kultūros židinio"

Didžiai gerbiamas Tėve Giedgaudai,

JAV Lietuvių Bendruomenės uždavinys – teikti čia gyvenantiems lietuviams galimybę išlaikyti tautinį savitumą, puoselėti ir atstovauti lietuvių kultūrą. Todėl Krašto valdyba organizuoja auklėjimo, kultūrinės, religinės, visuomeninės ir socialinės institucijas. Jūsų "Kultūros židinys" Brooklyn, NY buvo ir yra vieta, kur vyksta lietuviška veikla. Jame glaudžiasi Maironio lietuviška mokykla, vyksta Lietuvių Bendruomenės apylinkių ir apygardų bei kitų organizacijų posėdžiai, susirinkimai, koncertai, minėjimai, parodos, gegužinės, sporto varžybos bei tautinių šokių pamokos. "Kultūros židinyje" žmonės, atvykę iš Lietuvos, užmezga naujas pažintis šiame krašte ir gali ti-

kėtis pagalbos. Lėšos šio "Židinio" statybai buvo suaukotos lietuvių, norėjusių turėti vietą įvairiai veiklai. Jo pardavimas labai neigiamai atsilieps visai lietuviškai visuomenei New York valstijoje.

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba labai susirūpinusi dėl bandymų šį "Židinį" uždaryti. Mes kreipiamės į Jus, gerbiamieji tėvai pranciškonai, prašydami su gera valia, be "ambicijų", be asmeniškumų išspręsti šią didelę lietuviškos veiklos problemą ir rasti būdą, kaip išlaikyti "Kultūros židinį" lietuvių rankose. Mes nesame oponentai, bet vienos tautos ir vieno Dievo vaikai, kurie su pagarba vienas kitam gali rasti galimybę, kaip išspręsti šią krizę.

Regina Narušienė

Amerikos Lietuvių Tautinėje sąjungoje

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Los Angeles, CA

Antanas Mažeika

(Pabaiga. Pradžia – 37 nr.)

Po oficialios dalies, išnešus vėliavas iš salės, dalyviai buvo pakviesti išklausti meninę dalį. Dramos Sambūrio aktorė Ramunė Vitkienė gražiai deklamavo poeto Bernardo Brazdžionio eilėraščius.

Solistai Antanas Polikaitis ir Bronius Seliukas, akomponuojant R. Apeikytei, atliko šiuos kūrinius: "Tėviškė" (muzika – F. Strolis, žodžiai – S. Garliausko), "Gražiausia gėlė" (muz. V. Kavaliausko) ir "Kur tas kelelis" (muz. T. Mokačino, žodž. S. Žlibino).

Dramos Sambūrio aktorius Aleksas Mickus perskaitė ke-lias Jono Mickaus kūrybos ištraukas. Solistai, grįžę į sceną, dar padainavo "Brangiausia žemė" (muz. A. Bražinsko, žodž. St. Žlibino), "Tai gražiai mane augino" (muz. V. Mikalausko, žodž. J. Marcinkevičiaus) ir "Ridig do" (muz. V. Juozapaičio, žodž.

St. Žlibino).

Užbaigus meninę dalį, programos vedėjas J. Raibys padėkojo visiems šios šventės programos dalyviams. Baigus minėjimą, visi sugiedojo Tautos himną. Sekė vai-

šės, svečiai dalinosi minėjimo išpūdziais iki vėlyvos popietės.

Dėkojame skyriaus pirmininkei Rūtai Sakienei ir visai valdybai už gerai surengtą Tautos šventę. Linkime šią gražią tradiciją ir toliau sėkmingai tęsti.

GILIOJI TAUTOS ŠVENTĖS PRASMĖ

Pasaulyje yra daug tautų, bet ne visos švenčia savo tautos šventę, nes kai kurios yra kitų šalių okupuotos arba jų tautinė sąmonė nuslopinta, ar dėl kitų priežasčių jos negali savo tautinių jausmų viešai išreikšti. Tokia padėtis mums lietuviams yra gerai pažįstama, nes ilgus metus, net šimtmečius, lietuvių tauta buvo carinės, vėliau Raudonosios Rusijos pavergta. Kas savo tautinius jausmus tada viešai išreiškė, bematant pelnę vienos krypties nemokamą bilietą į žiaurų Sibirą. Tūkstančiai už daug mažesnius "nusi-kaltimus" ten atsidūrė ir tik retas jų besugrįžo.

Ir jeigu 1918 metais tauta nebūtų išsikovojo nepriklausomybės, tai mes greičiausia dar ir šiandien nebūtume šios šventės šventę. Bet kadangi mūsų tautinė sąmonė, tautos šviesuolių dėka, išliko gyva ir jau buvome atkūrę nepriklausomą valstybę, tai vyriausybė paskelbė valstybines ir tautines šventes, iš kurių, greta Nepriklausomybės atgavimo, Tautos šventė yra pati svarbiausia. Čia kalbu tik apie valstybines ir tautines šventes, ne bažnytines, kurios visuomet eina pirma visų kitų.

Dar ir šiandien pasitaiko lietuvių, o ypač jaunuolių, neskiriančių tautybės nuo pilietybės. Prieš kelias dešimtis metų vienas šviesus Bostono kunigas, kartu buvęs ir lituanistinės šeštadieninės mokyklos vedėju, susidūręs su šiuo klausimu, jį labai vaizdžiai išsprendė. Sužinojęs, kad 11-metis lietuviukas nelanko lituanistinės mokyklos, panor sužinoti, kodėl. Viena proga tą berniuką susitikęs, kunigas užklausė: "Esi lietuvis, bet nelankai lituanistinės mokyklos, kaip kiti tavo draugai. Kodėl?" Berniukas nė nemirktelėjęs atsakė: "Aš Amerikoje gimiau ir esu amerikonas, ne lietuvis, todėl man lietuviškai mokytis nereikia!"

Nustebęs kunigas atsakė: "Labai klysti, sūnau. Sakym, kad katė kačiukus atsi-

Karolis Milkovaitis

vedė duonkepėje krosnyje, ar tai tie kačiukai – ne kačiukai, o duonos kepaliukai?" "Ne, žinoma, kad kačiukai." – sugiedę atsakė berniukas.

"Na, žinoma. "Esi gimęs iš lietuvių tėvų ir todėl buvai, esi ir amžinai būsi lietuvis, ne amerikietis. Esi Amerikos pilietis, bet lietuvių tautybės", – atsakė kunigas.

Mūsų Tautos šventė yra susijusi su Didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu Vytautu. Mūsų ilgoje ir garbingoje praeityje buvo daug ir kitų garbingų vyrų. Pavyzdžiui, karalius Mindaugas, apvainikuotas karaliaus karūna, padėtimi buvo net vyresnis už Vytautą, bet, nors juo didžiuojamės, mūsų pagarba Vytautui yra didesnė.

Taip pat buvo nemažai kitų garbingų kunigaikščių bei karvedžių, pvz., Gediminas su sostine ir pilimi Vilniuje, Kęstutis, Vytauto tėvas ir kiti. Ir vėlesniais amžiais buvo daug iškilių ir didžių tautos vyrų bei moterų, kaip, pavyzdžiui, vyskupas M. Valančius, 1861 ir 1863 metų sukilimų vadai, Emilija Platerytė, Jonas Basanavičius ir kiti, tautai nepaprastai nusipelnę. Bet nė vienas nepaveikė tautos jausmų taip, kaip Vytautas Didysis. Rašytojai ir poetai kūrė ir tebekuria jo garbei, tapytojai tapė ir tebetapo jo garbingų žygių paveikslus, iš kurių bene svarbiausias yra M. Mažeikos "Žalgirio mūšis". Vincas Kudirka, Vytauto žygių dvasios įkvėptas eilėraštyje, tapusiame mūsų tautos himnu, net ragina: "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia..." Neabejotina, kad V. Kudirka, tą giesmę kurdamas, turėjo mintyje Vytautą Didįjį ir jo garbingus žygius.

Nuo pat II-osios nepriklausomybės pradžios, t.y., nuo 1918-ųjų metų, šventėme kai kurias negausias valstybines šventes, iš kurių bene svarbiausia buvo ir yra nepri-

klausomybės atgavimo šventė. Bet 1930 metais, minint Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto 500 metų mirties sukaktį, buvo suprasta jo didybė ir ypatingai aukštai iškeltas Vytauto Didžiojo asmuo. Tais metais Tautos šventė buvo pradėta Vytauto didžiulio paveiklo nešimu per visą Lietuvos žemę. Paveiklo nešėjais buvo vyriausybės nariai, generolai, profesorai ir minios visuomenės.

(Pabaiga - kitoje laidoje)

AUKŲ VAJUS "DIRVAI"

"Dirvos" 85-erių metų sukakties proga Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos ir "Vilties" draugijos paskelbto vajaus aukotojai:

Vanda ir Vaclovas Mažeikos 200
Adelaida Balbata 100
Rev. M. Kirkilas (M. Vilutis) 100
Monika Lembergas 50
Petras Vėbra 50
Lithuanian Nat'l Social Club 50
Eugenijus ir Irena Vilkai 50
Kazys C. Leknius 50
Danutė Mikoliūnienė 30
Dalila Mackialienė 25
Marius Ambrosė 25
Vytautas Sniečkus 25
Lionginas Izickas 25
Inga ir Alfonsas Tumai 25
Antanas Špakauskas 25
Vladas Varneckas 25
Krystyna Biliūnas 20
Igoris Kučiauskas 20
D. Trimakas 20
Zenonas Jurys 20
Vladas Jomantas 20
Sofija Vashkys 20
L. Stadalninkienė 20
Sofija Beiga 20
Helen Feifer 20
Petronėlė Cicėnas 10
Petras Kliorys 10
Stasys Butvila 10
Vytautas Vaškys 10
Rymantas Guzulaitis 10
Kęstutis Damijonaitis 10

Aukų vajus tęsiamas. Nuoširdžiausiai dėkojame visiems, atsiliepusiems į šį kvietimą. Netrukus pranešime apie naujus aukotojus.

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos valdyba

IN RECOGNITION OF DIRVA CELEBRATING ITS 85TH ANNIVERSARY OF PUBLICATION

I am pleased and honored to join in the celebration of the 85th anniversary of the publication of DIRVA newspaper.

This Lithuanian National Newspaper began its publication here in Cleveland in 1915. Since that time, DIRVA has served as an outlet for news in Cleveland and Lithuania. This paper has been a backbone of support for all Lithuanians, whether they have been in the United States for 5 years or 85 years.

I would also like to recognize the Lithuanian American Community, Inc. Cleveland Chapter and Viltis Inc., the publisher of DIRVA for all helping celebrate this monumental occasion. We are truly blessed to have such a fine paper based right here in Cleveland.

Best wishes for a joyful celebration.
On this 8th day of October, 2000:

George V. Voinovich
United States Senator

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba sveikina lietuvių tautinės minties laikraštį "Dirva", jos leidėjus, redakciją ir visus darbuotojus bei skaitytojus, švenčiančius jos 85-erių metų sukaktį.

Linkime ir toliau būti dėmesingais užsienio lietuviui ir lietuviškam žodžiui bei sėkmingai tęsti svarbų lietuviškos spaudos darbą!

Pasaulio lietuvių bendruomenės
valdybos vardu,

Vytautas Kamantas
PLB v-bos pirmininkas

Milda Lenkauskienė
PLB v-bos vicepirmininkė

Redaktoriui, dr. Jonui Jasaičiui

Nuoširdžiai sveikiname Jus ir Jūsų vadovaujamą kolektyvą laikraščio "Dirva" 85-ojo jubiliejaus proga.

Linkime kūrybinės kloties, asmeninės laimės visiems, kurių dėka įkūnijama lietuvių tautinė mintis, tiesiami bendradarbiavimo tiltai.

Su pagarba

Vinsas Janušonis,
Klaipėdos ligoninės
vyriausiasis gydytojas

Jaunimo puslapis

"SODAUTO" ANSAMBLIO 25-METIS

Kompiuterių šalyje

Ir nuskriejo daina... Ir liūdna, ir linksma... Ir atsimušė jos aidas į jūros bangą, virpantį medžio lapą, lekiantį paukštį, nebylią žolę... Išliko jos melodija giliai širdyje... Nežinia, kas pirmą kartą ištarė pirmuosius žodžius, kada pirmą kartą išsiveržė užgimusi melodija. Lietuvių tautos dainas mes paveldėjome iš savo senolių ir perduodame ateinančioms kartoms. Metai iš metų įvairių žemynų kampeliuose, kur gyvena lietuviai, nenutyla skambėjusi lietuviška daina. Ir nesvarbu, kad esi toli nuo gimtojo krašto, bet meilė bočių žemei, jų dainoms ir papročiams visada lydi mus.

Prieš 25 metus Gita Merkevičiūtė-Kupčinskienė stažavosi Vilniaus universitete ir dalyvavo tuometiniame šio universiteto etnografiniame ansamblyje. Gita rinko dainas ir pasakojimus su viltimi, kad grįžusi į Ameriką, galės suburti ratelį žmonių, kuriems brangi lietuviška daina. 1974 m. Aldona Dabrilaitė-Lingerienė, išgirdusi sukauptas dainas ir padavimus, sukvietė grupelę Bostono apylinkės lietuvių į pirmuosius susitikimus. Tai buvo naujo ansamblio pradžia.

Kiekvienais metais prisijungdavo nauji nariai, bet yra ansamblių, kurie nuo pat įsikūrimo iki šių dienų aktyviai dalyvauja etnografinėje veikloje. Tai Gita ir Aidas Kupčinskai ir kiek vėliau prisijungusi Zita Krukonienė, Vytautas Dilba. Kai 1975 m. prisijungė Aidas Kupčinskas,

Estera Girdauskienė

ansamblis praturtėjo instrumentine muzika. Aidas pritarė armonika, lumzdeliais, skudučiais, kanklėmis. Tais pačiais metais ir atsirado tikrasis vardas "Sodauto", kuris asocijuojasi su sąvoka "sodyba".

Nuo pat gyvavimo pradžios "Sodauto" nariai, keisdami programų pobūdį, dalyvavo ir tebedalyvauja įvairiuose tarptautiniuose renginiuose ir festivaliuose. Ansamblis aplankė daugybę miestų ir miestelių skirtingose JAV valstijose, kitas šalis, tarp jų – ir Lietuvą. Iš pradžios ansamblis repetuodavo, prisiglaudęs pas privačius asmenis arba Tautinės sąjungos namuose, kol šie egzistavo, vėliau – lietuvių piliečių klube, Pietų Bostone. Nuo 1985 m. "Sodauto" repetuoja Šv. Jurgio parapijos salėje *Norwood'e*. Dėkojame šios parapijos klebonui, suteikusiai galimybes ansambliui repetuoti.

Tie, kurie įsijungia į sodautiečių gretas, puikiai supranta, ką reiškia lietuvių tautos dainos ir muzika. Šis ansamblis yra saviveiklinis. Narių, aukojančių savo laiką ir pinigus, dėka "Sodauto" gyvuoja. Norisi padėkoti organizacijoms ir pavieniams asmenims, kurie prisidėjo ir prisideda savo aukomis prie ansamblio išlaikymo. Iš anksto tariame ačiū tiems, kurie ateityje dar prisidės prie sodautiečių egzistavimo, kurių lėšų dėka galės ansamblis

plėstis, tobulėti ir rengti pasirodymus.

25 metus Bostone ir jo apylinkėse nenutilo skambėjusi lietuviška senolių daina. Nenusakomai greitai prabėgo laikas. Šiais metais "Sodauto" švęs 25-ųjų metų gyvavimo jubiliejų. Paminėti šią gražią datą ir pasidžiaugti kartu su ansambliciais sutiko ir svečiai iš Lietuvos. Atvyks muzikologė, Vilniaus universiteto folklorinio ansamblio "Ratilio" vadovė Zita Kelmickaitė bei visiems gerai žinoma ir labai populiari ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje lietuvių liaudies dainų atlikėja Veronika Povilionienė. Tikimės, kad atvyks ir Lietuvos folklorinis ansamblis "Sutaras". Taip pat atvyks liaudies dainą ir šokių mylintis kolektyvas iš Vašingtono – "Jorė".

Kviečiame ir Jus į "Sodauto" 25-metį, į šią nuostabią šventę. Kviečiame kartu pašokti ir padainuoti, pasivaisinti lietuviška duona ir sūriu, pasidžiaugti idomiu, linksmu ir talentingu žmonių draugija, išmokti bei prisiminti protėvių dainas ir šokius. Jubiliejinę šventę įvyks **spalio 28 d. 7 v. p.p.** Pietų Bostono lietuvių piliečių klubo salėje.

Ir vėl susibursime visi į gražų didelį ratą... Ir nuriedės skruostu džiaugsmo ašara... Ir vėl skambės lietuviška daina, o jos aidą paukščiai ant sparnų nuneš į gimtą šalį... Liks melodija giliai širdyje, kaip meilė bočių žemei...

LAUKIAME JAUNŲJŲ OPEROS SOLISTŲ

Čikagos lietuvių telkinys yra didžiausias Amerikoje, todėl juos dažniau aplanko didesnis lietuvių menininkų skaičius. Tad reikia džiaugtis, kad šie menininkai neapleidžia ir Ramiojo vandenyno pakrantės – *Los Angeles* lietuvių. Po ilgesnės pertraukos

Vytautas Šeštokas

pirmą kartą į *Los Angeles* atvyksta koncertuoti jauna Lietuvos operos solistė Aušra Liutkutė, kuri dainuos pasaulinių operų arijas ir linksmų operečių ištraukas. Išgirsime ir lietuvių kompozitorių kūri-

nus. Šis koncertas įvyks **lapkričio 18 d., šeštadienį, 7:30 val. vakaro** *Los Angeles* Šv. Kazimiero parapijos salėje.

Solistė Aušra Liutkutė jau yra laimėjusi daug konkursų. Iš 17 solistų, dalyvavusių Lietuvos Muzikos akademijos suruoštame koncerte, jai vienbalsiai pripažinta pirmoji vieta. Šiais metais Aušra užbaigė magistrantūros studijas puikiu koncertu. Visi penki profesoriai, įskaitant V. Prudnikovą ir E. Kaniavą, pasiūlė jai likti Muzikos Akademijoje asistente ir ruošti daktarantūrai. Jauna kylanti žvaigždė jau debiutavo Lietuvos simfoninio orkestro koncerte, o Latvijos operoje atliko pagrindinį vaidmenį operų spektakliuose.

Šį koncertą *Los Angeles* ruošia Akademinis skautų sąjūdis. Vaisės ir susitikimas su soliste įvyks, pasibaigus

Daiva Jaudegytė

NAUJAS LIETUVIŠKAS TINKLAPIS

Ar Internetas nėra milžiniškos demokratiškos įstaigos "skelbimų lenta"? Ar kiekvienas tinklapis nėra lyg popieriaus lapai, kuriuos jos darbuotojai gali iškabinti? Toje lentoje galima pateikti vertingos darbinės informacijos kolegoms, parašyti kvietimą, skelbimą, anekdotą, organizuoti savaitgalio išvyką, pasiūlyti kokią nors idėją ir pan.

Šių metų vidurvasarį ši elektroninė "skelbimų lenta" pasipildė dar vienu nauju – "JAV Šiaurės Rytų lietuvių bendrijos" tinklapiu. Kas jame rašoma? Kuo jis skiriasi nuo kitų? Pirmiausia, šis tinklapis padeda vieniems kitus susirasti, pasidalinti svarbiomis, naudingomis ar tiesiog šmagiomis žiniomis.

Vargu, ar visame pasauliniame tinkle yra tinklapis (bent jau lietuviškas!), kuriame būtų pateikiami JAV valstijų (mūsų atveju, šiaurės rytų pakraščio) didmiesčių ir sostinių, Kanados ir Lietuvos

ORAI. Patikėkite, tai labai patogiu, ir aš dažnai šiomis žiniomis naudojuosi. Patys išmėginkite.

Tinklapyje rasite tris pasakiškai turtingus nuorodų skyrelius: LIETUVIŠKA SPAUDA, LIETUVIŠKA MUZIKA ir NUORODOS. Norėčiau paklausti: kiek jūs žinote lietuviškų elektroninių laikraščių ir žurnalų? Tur būt 5-6. Šiame tinklapyje jų – nei daug, nei mažai – per 50!

Aš net negalėjau įsivaizduoti, kad Lietuvoje yra tiek daug muzikos grupių ir dainininkų, turinčių savo svetaines Internetu. Taip pat čia rasite muzikos naujienas, radijo stotis ir kt.

NUORODOS mirga įvairiausiais dalykėliais: išcivijos ir kelionių tinklapiai, naudingi lietuviški katalogai, žodynai, enciklopedijos, Lietuvos menas, tradicijos, papročiai, parduotuvės, klubai, ir t.t.

Dar niekada Interneto gyvavimo istorijoje neteko matyti vaikų piešinių. Kviečiu apsilankyti skyrelyje PĖŠINIAI. O skyrelyje REKOMENDUOJAME rasite siūlomus koncertus, parodas, filmus ir t.t. Skyreliai VERTA ŽINOTI ir RAŠINIAI – maloniam laisvalaikio pasiskaitymui.

Visa tai ir dar kai ką daugiau rasite apsilankę:

<http://www.tinklas.net/srb>

Tinklapiu adresą labai lengva įsiminti: tinklas.net (juk Internetas yra ne kas kita, kaip milžiniškas tinklas!), o trys raidės "srb" reiškia: Šiaurės Rytų Bendrija.

programai.

Jei kiti lietuvių telkiniai norėtų pasikviesti šią solistę, prašome kreiptis į Zenoną Viskantą telefonu: (310) 541-

5825 arba elektroniniu paštu: ZVISKANTA@aol.com

Išlaidos turėtų būti nedidelės.

Tigriukai tapo šokančiais... žvirbliais.

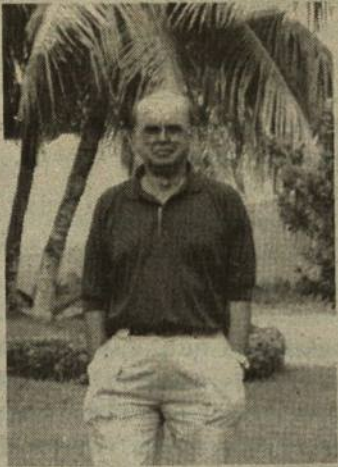
Lino Johansono nuotr.

Solistė Aušra Liutkutė.

PASIŽVALGYMAI PO ATOGRAŽAS

Padre Ferdinando-Alejandro, Pintor Lituano Juan, Vytautas, Jadzė, "Tu", Birutė, dar keletas kitų. Gal būt ir Faustinas Antrasis – La Gonave karalius.

Jonas Dun duras
13

Surasti Apaštališkojo vikariato įstaigą nebuvo jokio vargo – ji užėmė didžiausią namą Riberaltoje. Dviaukštis pastatas iš specifinės medienos, atsparios bet kokiems tropiniams parazitams, išpūdingai stūksojo aukštoje pakrantėje, priekiu į *Beni* ir *Madre de Dios* santaką. Kiemė pasitkęs tarnautojas palydėjo į vidų. Dideliame kambaryje, primenančiame svetainę ar priimamąjį, trys pasaulietiškai apsirengę vyrai, laikantys kavos puodukus, sužiūro į netikėtą svečią. Pasirodo, pataikiau jų darbo pertraukos, palydimos priešpietinė kava, metu. Spėjau, jog du iš jų buvo kunigai, o tretysis, tikriausia, broliukas. Dėka kažkokių paslaptinių

kosminių, atmosferinių, o gal tik pravažiuojančio vežimo sukeltų vibracijų, pasireiškusių mano gimimo momentu, didžiuojuosi savo talentu atskirti pasaulietiškai apsirengusius kunigus nuo brolių ar seminaristų. Ypač tiksliai atpažįstu buvusius klierikus.

Kavos aromatas buvo labai patrauklus. Tikėjausi, kad gal ir man teks jos paragauti. Nesunku buvo atspėti, jog visi trys – amerikiečiai, nes pasizymėjo tuo neformaliu, amerikiečiams būdingu laisvumu. Prisistačiau trijulei, kaip toks ir toks, iš ten ir ten, atkakęs čionai pasimatyti su Apaštališkuoju vikaru. Vienas iš trijų, vienoje rankoje laikantis kavos puoduką, o kitoje – garuojantį virdulį, linktelėjęs galvą, pasisakė, jog jis yra tas mano ieškomas vikaras. Išgirdau jau porą savaitę negirdėtą, ausiai malonų: "What can I do for You?" Pasiaiškinau, jog esu Padre Bendoraičio tautietis, jo asistentės Hermanitos pažįstamas ir noriu pasiteirauti apie *Guayaramerine* jo įkurtą įstaigą ateitį dabartinių neaiškumų šviesoje.

– Laiku atėjai, – kilstelėjęs rankoje laikomą kavinką, šyptelėjo vikaras. – Ką tik išviriau šviežios kavos. Bet turiu ir *Maxwell House* tirpiosios. Kurios nori?

Pasirinkau šviežiąją.

– Kiek cukraus? Vieną ar du? – imdamas cukrinę, paklausė.

– Tris su puse.

– Tur būt gyvenimi netoli cukraus fabriko? – cukrų maišydamas, išreiškė taip dažnai girdimą nuomonę apie mano "cukrizmą". Tie trys su puse šaukštukų nebuvo visai pilni. Nors saldumo man neužteko, papildomai cukraus prašyti nebeišdrįsau.

Supažindinę mane su keliais dviem dvasiškiais – kunigu ir "*Brother Religious*" (pasirodė, jog atspėjau genialiai tiksliai) – pakvietė į savo kabinetą, pasiūlė sėstis ir įteikė vizitinę kortelę. Kalbėjau si su "*Mons. Luis M. Casey Vicario Apostolico de Pando*". Poros kavos puodukų gėrimo aplinkoje jis man gana plačiai papasakojo apie Padre Bendoraičio veiklą Brazilijoje ir Bolivijoje, pabrėždamas, jog be didžiųjų nu-

veiktų darbų yra buvę ir tam tikrų debesėlių šios veiklos padangėje. Bet jis esąs ištikinęs, jog Padre mirė pilnoje Viešpaties malonėje.

Apie tų debesėlių kilmę, spalvą ar tirštumą, žinoma, nesiteiravau, nes netinka kišti savo, nors ir trumpą nosį į dalykus, esančius už mano interesų ribų. Paklausiau, ką jis galvoja apie Centro ateitį. Monsinjas tik sugniaužė kumštį su aukštyne atkištu nykščiu ir jį, Koliziejiaus romėnų pavyzdžiu, apvertė žemyn.

– Ateitis – labai ir labai miglota, – tęsė jis. – Vienas iš trijų, pretenduojančių į Centro ir "fundacijos" likučių perėmimą, yra Boliviją valdančios partijos narys, turi plačių pažinčių. Gana įtakingas teismo proceso atveju. Labai daug kas priklauso nuo Centro ir Fundacijos steigimo dokumentų turinio bei Padre testamentu. Bet kur yra tie dokumentai ir tas testamentas? Be to, yra dar viena problema. Jei diecezijai nepavyks perimti Centro kontrolės, kas atsitiks su Hermanita-Ksavera? Ji gali atsidurti, taip sakant, gatvėje. Savaimė suprantama, mes jos tokioje padėtyje nepaliksime.

Aiškliai jautėsi ir net matėsi, jog Monsinjas pyko. Pyko dėl Padre Bendoraičio "*manana*" (rytoj bus dar nevēlu) požiūrio į dokumentų tvarkymą.

Jaučiau, kad išgirdau viską, kiek buvo galima išgirsti mano pasiteiravimo ribose. Monsinjas priminiau, jog žinau, kad dr. *Trevino* ir Hermanita turi keletą dokumentų, liečiančių "fundacijos" nuostatus. Monsinjas tuo susidomėjo. Atsisveikindamas paprašė Hermanitai pasakyti, kad jis už poros savaitę atvyks tuo reikalu pasidomėti. Palydėjęs mane iki vartų ir, ranka mostelėjęs *Beni* ir *Madre de Dios* santakos link, nusiskundė, jog po

kiekvieno lietingojo periodo (jų – žiemos, mūsų – vasaros), srovės paplautos, *Madre de Dios* krantas slenka vis arčiau ir arčiau link vikariato namo. Neaišku, ką ateitis jo įstaigai atneš.

Žvilgtelėjau į tą pusę: krantas buvo vos už poros šimtų metrų. Amazonijos sąlygomis, labai lietingam mėnesiui sukūrus stiprią srovę, ji vikariato pastatą pasiglemžtų per savaitę.

Dar porą dienų pasidairęs Riberaltoje, pavaikščiojęs paupiais, paplukdytas išnuomota motorine valtimi abiejose upėse, pasižmonėjęs *Circulo Social* ir paragavęs jų "*Pollo Agridulce*" kulinarinių plonybių, susiradau automobilį, nebijantį nuskeisti galimame dumble ir grįžau į *Guayaramerin*. Lietaus nebuvo, kelias – sausas, tiltą vėl taisė, keltą – irgi. Ilgiau neužtrukęs kelionėje, grįžau į "*Santa Ana*" prieglobstį. Doktorui *Trevino* pasakojau apie savo apsilankymą vikariate ir atsiveikinau.

Hermanitą radau Centre, kur ir tikėjausi rasti: sėdinčią prie Padre kapo. Žvelgiant į kapo palmes ir gėles, mintyse prabėgo Monsinjoro Casey pasakojimai apie jį, kaip mirusį pilnoje Viešpaties malonėje. Prisiminiau keletą eilučių iš senojo Egipto "Mirusiųjų knygos". Jas Padre Bendoraitis, tur būt, ten, Viešpaties akistatoje kartojo:

*Aš reiškiau Tau pagarbą.
Didysis Dieve.
Atėjau pas Tave išgirsti
Tavo geraširdiškumo.
Aš bandydavau nugalėti
nuodėmes, bet ne visada.
Aš nebuvo kam nors
kančios priežastis.
Aš nedariau dalykų,
kuriais Dievas bodisi.
Aš nieko nepravirkdžiau.
Aš neatėmiau nuosavybės
iš priespaudoje esančio
žmogaus.
Aš bandžiau būti švarus
ir tyras.*

Ir jei kas nors gali tas eilutes pakartoti kaip asmenišką tiesą, tai tas yra laimingas.
(Pabaiga)

METINIS TAUTYBIŲ FESTIVALIS

(Pabaiga. Pradžia – 37 nr.)

Kun. G. Kijauskas kalbėjo apie komunizmo aukas buvusiose sovietų okupuotose respublikose, įskaitant ir Baltijos valstybes: Estiją, Latviją ir Lietuvą. Komunizmo aukos skaičiuojamos dešimtimis milijonų. Klebonas papasakojo apie lietuvių tautos kančias, trėmimus, okupacinį laikotarpį. Jam įteikus plakėtę ir sveikinimų voką, buvo karštai aplota.

Sekantis pagerbtas asmuo buvo albanų kilmės *Dona Brady*, labai aktyvi vietiniame politiniame ir administraciniame gyvenime. Ji daug prisidėjo prie Albanijos

Aurelija M. Balašaitienė

pabėgėlių iš Kosovo krizės įkurdinimo Amerikoje ir pareiškė padėką *Cleveland* katalikų diecezijai bei Žydų Centrai už konkrečią pagalbą. Baigdamą kalbą, ji padėkojo Algiui Rukšėnui ir pasisakė dovaną priimanti Amerikos albanų sąjungos vardu.

Paskutinis pagerbtas asmuo buvo *Raymond L. Planka*, buvęs *Cleveland* miesto tarybos pirmininkas. Jis iškėlė Tarptautinių Patarnavimo Centro reikšmę ir svarbą, pailgvinant naujų imigrantų problemas ir pabrėžė, kad dabartinis tarybos pirmininkas *M. Polensek* supranta pabė-

gėlių problemas ir talkininkauja jų sprendimuose, o jo žmona daug padeda, įkurdinant naujas šeimas.

Oficialiai programai pasibaigus, publika ilgai ir karštai plojo *Ted Henry* už jo puikiai paruoštą programą bei visų pagerbtų asmenų biografijų sudarymą. Muzikai dar grojant, svečiai pradėjo skirstytis, dalindamiesi išpūdžiais.

Cleveland, OH lietuviams buvo džiugu matyti tarp pagerbtų asmenų ir kun. G. Kijauską bei ištikinti, kokią reikšmingą vaidmenį atlieka Algio Rukšėno vadovaujamas Tarptautinių Patarnavimų Centras.

Būrelis lietuvių Tarptautinių Patarnavimų Centro pokilyje. Iš kairės: Dalia Puškorienė, Dr. Stepas Matas, Aurelija Balašaitienė, kun. Gediminas Kijauskas SJ, Nijolė Kersnauskaitė ir Giedrė Kijauskienė.

Šių metų spalio 4 d. Amžinybėn išlydėjome vieną iš Los Angeles Tautinių Namų ir Tautinės sąjungos skyriaus pirmūnų,

A.†A.

FELIKSĄ MASAITĮ

Drauge liūdėdami, užuojautą reiškiame Velionio artimiesiems ir draugams.

Los Angeles Lietuvių Tautiniai Namai

*Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos
Los Angeles skyrius*

PER KINIJĄ – Į TIBETO AUKŠTYBES

(Pabaiga. Pradžia – 34 nr.)

Tačiau pašnekovas kaip neaiškiai numykė: "Paprasti žmonės negali suprasti, ką vyriausybės daro." Toliau jo nebespaudžiau.

Bet kaip ten bebūtų, kiniečiai – laivo patarnautojai – keleiviams, kurių daugumą, kaip minėjau, sudarė amerikiečiai, buvo labai paslaugūs, malonūs ir visuomet pasirengę su šypsena aptarnauti. Po atsisveikinimo vakarienės jie mums surengė kinietiško dainų ir šokių vakarą. Jam baigiantis, mus pakvietė į bendrą draugystės ratą. Staiga pasigirdo kiniečių gana melodingai dainuojama "Auld Lang Syne" (!), prie kurios prisijungėme ir mes.

Ketvirtą kelionės dieną upės abiejų pusių krantai ėmė pastebimai žemėti ir mes baigėme savo kelionę didelio Wuhan miesto, Hubei provincijos sostinės, uoste. Miestas, įsikūręs prie Yangtze ir Han upių santakos, turi apie 8 milijonus gyventojų. Neseni archeologiniai kasinėjimai parodė, kad žmonės čia gyveno ir prieš 3000 metų. Šis miestas žinomas ir kaip revoliucijos centras, nes čia 1911 metais prasidėję neramumai baigėsi paskutinės imperatorinės Qing arba Manchu dinastijos žlugimu. Pagrindinėje aikštėje dar ir šiandien stovi bronzinė Kinijos revoliucijos vado dr. Sun Yat-Sen figūra.

Ilgas tiltas per Yangtze upę, pastatytas 1957 m., pirmą kartą istorijoje sujungė šiaurinę ir pietinę Kiniją. Aplankėme "Geltonosios gervės" bokštą, stovintį čia jau nuo 223 metų po Kristaus. Stebėjome Wuhan gyventojų papročiu sveikintis, bet kuriuo paros metu klausiant: "Ar jau papusryčiavai?"

Paskutinis sustojimas buvo Hong Konge, kuriame, susispaudę mažame žemės plote, gyvena 6,8 mln. žmonių. Palyginau: jeigu mažame Čikagos priemiestyje Palos Heights būtų tokia žmonių

Aleksas Vitkus

spūstis, tai jis taptų pusmilijoniniu miestu. Nors Hong Kongas, kurį anglai valdė nuo 1842 m., Kinijai buvo grąžintas 1997 m., tačiau skrydis iš Wuhan į jį kažkodėl dar laikomas tarptautiniu.

Kai lankėmės Kinijoje 1983 m., pastebėjome nepaprastai ryškų skirtumą tarp Hong Kongo ir Kinijos. Šiandien tas skirtumas – mažesnis. Ir ne todėl, kad Hong Kongas būtų supanašėjęs su Kinija, bet kad pačios Kinijos ekonomika gerokai pažengė į priekį.

Hong Konge verda niekad nesustojanti prekyba. Pilna prabangių viešbučių, barų, restoranų, parduotuvių, siuvelyklų, kurios dirba ištisą parą: vakare užsisakai rūbą – ryte jau atsiimi.

Žmonai vaikštinėjant po tokią siuvelyklą, pastebėjau ant sienos įdomų skelbimą: "Ladies can have their fits upstairs". Kaip lengva, verčiant iš vienos kalbos į kitą, kad ir nenoromis, visiškai pakeisti sakinio mintį. Turistiniame autobuse išvydau kitą panašios kilmės užrašą: "Keep your arm and head in the window!".

Hong Kongo (reiškia: "kvapnus uostas") sala ir Kowloon pusiasalis šiandien dar labiau pritrenkia ir tiesiog apkurtina lankytoją nepaprastu eismo triukšmu, skubančių žmonių gausybe ir itin didinga dangoraižių panorama, su kuria nė iš tolo negali lygintis Čikaga. O ir kiti amerikiečiai man pritarė: "Negali lyginti net su Niujorku!".

Hong Kongas didžiuojasi savo nauju, praeitais metais Lantau saloje atidarytu, moderniu oro uostu. Nebereikės daugiau drebėti leidžiantis į senąjį Kai Tak oro uostą, turintį tik vieną nusileidimo ir pakilimo taką. Atsimenu, kad atrodė, jog iš lėktuvo galėtum ranka pasiekti čia pat pažiautus skalbinius.

Iš Victoria kalno viršūnės, pasigrožėję po mūsų kojomis atsiskleidusiu miesto vaizdu, nusileidome į Aberdeen kaimelį, kur plaukdami mažu kinų laiveliu ("džonka") apžiūrėjome tokių pat "džonkų" pilną uostą. Bet mums įdomiausia buvo pažiūrėti į miesto savivaldybės pastatytus daugiaaukščius namus, kuriuose gyvena neturtingi žmonės. Daugumą jų sudaro kažkaip sugebėję pabėgti iš Kinijos. Kokios primityvios, suspausto į vieną kambarį, šeimos gyvenimo sąlygos! Prisiminiau pokarinės Vokietijos pabėgėlių stovyklas, kuriose "privatumas" buvo kuriamas, užkabinant antklodes. Tik mums tada nereikėjo keltis, tarkime, į dvidešimtą aukštą.

Buvo malonu pastebėti, kad žmonės nors ir neturtinigi, tačiau tvarkingi. Visai ką kitą rodo Čikagos centro vaizdai. Palikdami tą rajoną, gal ne vienas susimąstėme, ar galėtumėme taip išgyventi? O juk Indijoje dar blogiau...

Atšventus atsisveikinimo paskutinę vakarienę, dviese išėjome dar kartą pasižvalgyti po šį nepaprastą miestą ir pasidžiaugti šviesų jūra. Didingas vaizdas! Nemanau, kad mūsų planetoje yra dar bent vienas toks miestas, kuris gausybe dangoraižių galėtų lygintis su Hong Kongu. Tačiau suprantu, kad mums čia ne vieta gyventi. Pažiūrėk ir grįžk į kasdienybę! Kitą rytą, po 12 ilgų valandų lėktuve, atsidūrėme Vancouver, iš kur jau nebetoli ir Čikaga.

Daug ką buvo galima pamatyti, tik laiko maža. Norėčiau, kad mes nebūtume taip skubėję. Pritrūko laiko neskubant pasivaikščioti parke, stebint dangų, gėrintis puošniomis gėlėmis ar atsistoti ant suolelio, stebėti pro šalį skubančią minią ir susimąstyti: kur mes einame, kur taip skubame?

Ruošiama kinietiška arbata. Autoriaus nuotr.

Mirus ilgamečiui "Dirvos" bendradarbiui, ALTS Los Angeles skyriaus nariui

A.†A.

FELIKSUI MASAIČIUI

reiškiame gilią užuojautą visiems Velionio artimiesiems ir Los Angeles tautininkams. Mūsų širdyse ilgai išliks šio kuklaus lietuvių patrioto atminimas.

"Dirvos" redakcija

JAV LB KULTŪROS TARYBA SKELBIA RUGSĖJIS – SPAUDOS MĖNUO PAPIGINTA METINĖ PRENUMERATA NAUJIEMS SKAITYTOJAMS:

DIRVA _____ \$25.00 (vietoje 35.)
P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS _____ \$65.00 (vietoje \$100.)
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

DARBININKAS _____ \$25.00 (vietoje 35.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

EGLUTĖ _____ \$10.00 (vietoje 15.)
13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

LIETUVIŲ BALSAS _____ \$20.00 (vietoje 30.)
2624 W. 71 st. St.
Chicago, IL 60629

PASAULIO LIETUVIS _____ \$10.00 (vietoje 20.)
14911 127 th St
Lemont, IL 60439

PENSININKAS _____ \$10.00 (vietoje 15.)
2711 W. 71 st St
Chicago, IL 60629

BRIDGES _____ \$15.00 (vietoje 18.)
1927 W. Boulevard
Racine, WI 53403

LITUANUS _____ \$8.00 (vietoje 10.)
1501 E. So. Indiana Ave
Chicago, IL 60605

Lietuviškas laikraštis ar žurnalas –
puiki dovana bet kuria proga!

Potala Palace Tibete.

Atviras laiškas Lietuvos piliečiams ir būsimiems Seimo nariams

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, daugelis tikėjo, jog, išsivadavę iš "raudonojo rojaus", galėsime lengviau atsipūsti, gyventi be melo, dirbti ir kurti savo nepriklausomos tėvynės rytojų. Deja, daugeliui šios svajonės teliko svajonėmis. Ekonominė bei finansinė valstybės griūtis privertė, kaip tada buvo madinga sakyti, "susiveržti diržus" ir kantriai laukti, gal ateis ta diena, kai už darbą bus mokama pagal tikrąją jo vertę, kai nebijosime viena gražią dieną tapti bedarbiais, kai būsime užtikrinti, kad mūsų sumanyto smulkaus versliuko "nesuvalgys" nepriekaištingai dirbanti biurokratijos mašina ar iki kvailumo juokinga mokesčių politika, kai galėsime be nerimo žvelgti į savo, tai bent į vaikų ateitį. Gaila, bet dar tebeaidint Sajūdžio šūkiams, mūsų širdyse teberusenant geresnio gyvenimo vilčiai, Lietuvos gerovės vežimas pradėjo riedėti žemyn.

Tuomet dar netikėjome, kad geresnio gyvenimo ieškosime svetur. Netikėjome, kad 1991 metais Jungtinėse Amerikos Valstijose pirmą kartą surengtos "žaliosios kortelės" (tada dar nelabai supratome pačios kortelės "svorį" ir kainą) loterijos laimėtojai bus praminti trečiosios lietuvių emigracijos bangos į JAV pradininkais. Tačiau tai įvyko. Nuo to laiko iš tėvynės, deja, pasitraukė tūkstančiai lietuvių. Vieni atvyko į Ameriką kaip laimingieji "žalieji", kiti čia apsistojo ir gyvena nelegaliai. Vieni iš karto pasinėrė į margaspalvę daugiatautę jūrą ir joje pranyko, kiti išliko nuoširdžiai savo tėvynę mylinčiais lietuviiais, kurių meilė ir dėmesys pagal išgales kol kas apsiriboja rūpesčiu ir finansine pa-

galba savo artimiesiems Lietuvoje.

Laikui bėgant, vis daugiau JAV "naujųjų ateivių" (taip mus praminė vyresnieji vietiniai lietuviai) turi galimybę gauti JAV pilietybę, ir jie tuo naudojami. Tik, pasirodo, žengus šį žingsnį, jie jau nėra reikalingi Lietuvai - mylimoji, bet nepatenkinta tėvynė automatiškai, nepaisydama, nori jie to ar ne, atima Lietuvos pilietybę. Kas tai? Kerštas už "išdavikišką" ekonominę emigraciją? Ar Lietuvai po kokių 10 metų nepraverstų mūsų kapitalas, kurią mieliau investuotume Vilniuje ar Kaune, nei kur nors *Maryland'e*? Ar jai nesvarbu, kad daugelis vyresnio amžiaus trečiosios bangos emigrantų savo senatvės neįsivaizduoja niekur kitur, kaip tik Lietuvoje? Ar jai nerūpi, kad mūsų "atostoginiai" pinigai atsidurs ne Baltijos miestų-kurortų ar kaimo turizmo puoselėtojų kišenėse, o kur nors Floridoje?

Tokie ir panašūs klausimai kankina ne vieną, neišrovusį iš savo širdies Lietuvos. Tačiau šiuo metu neramina tai, kad mes prarandame teisę balsuoti, t. y. tiesiogiai dalyvauti valstybės gyvenime. Nejaugi iki 1941 metų Lietuvą palikę jos gyventojai yra geresni ir tikresni lietuviai, jei jiems ši teisė neatimama (netgi jų anūkai, kurių daugumai Lietuva - tik tolimas archaiškas kraštas, gali tapti pilnateisiais jos piliečiais)? Nėra paslaptis, kad 1998 metų Lietuvos prezidento rinkimuose dabartinį valstybės vadovą sėkmė lydėjo didžia dalimi užsienio lietuvių (taigi, ir mūsų!) balsų pagalba. Ne jau Lietuvai jau nebesvarbu išsaugoti kad ir saujelę aktyvių rinkėjų?

"Neisiu balsuoti, nega-

liu, priėmiau Amerikos pilietybę"

"Balsuoti? Ką, aš - kvailas? Susems ir perduos emigracijai",

"Nežinau, gal ir eičiau balsuoti, turiu žalią kortą. O jeigu jie sužinos, kad čia dirbu ir atims mano pensiją Lietuvoje?"...

Tokie ir panašūs žodžiai skamba prieš Seimo rinkimus "naujųjų ateivių" lūpose. Remiantis neoficialiais duomenimis, šiuo metu Amerikoje gyvena per 40,000 (o gal ir dar daugiau) naujųjų emigrantų iš Lietuvos. Atkritus nelegalams, "žaliakortininkams" (kai kurie jų neis balsuoti solidarumo savo šeimos nariams - JAV piliečiams vardan, nors tai kam gali pasirodyti juokinga), Lietuvos parlamento rinkėjų gretos gerokai praretės.

Žinoma, šis mūsų nerimo laiškas jau pavėluotas - rinkimų "traukinys" artėja prie paskutinės stotelės. Tačiau tai - ne paskutiniai rinkimai Lietuvoje, ir mes - ne paskutiniai, pareiškę norą turėti dvigubą pilietybę. Sprendžiant iš to, koku greičiu Lietuvoje "gerėja" gyvenimas, galima tikėtis Amerikoje sulaukti dar ne vieno tūkstančio tautiečių, kurie, atsiradus galimybei, kaip savo ateities garantą tikrai gaus JAV pilietybę. Todėl norime paprašyti visų balsavimo teisės ir savimonės nepraradusių Lietuvos piliečių išrinkti tokį Seimą, kuris, be kita ko, pagaliau patvirtintų įstatymų dėl dvigubos pilietybės ir pensijų dvigubo apmokestinimo pataisas, būsiančias naudingomis ne seimūnams, o užsienio lietuviams ir Lietuvai.

Argi nejuokinga, kai parlamentas skubos tvarka priiminėja įstatymus, dėl ku-

rių paskui ilgai ir nuobodžiai lankstosi bei atsiprašinėja pasaulio, o kai kurie labai reikalingi teisės aktai dūlėja seimūnų stalčiuose? Prieš metus JAV Lietuvių bendruomenės Tarybos XV sesijoje buvo priimtas nutarimas, kuriame buvo pasiūlytos minėtų įstatymų pataisos. Seimas joms lyg ir pritarė, sudarė komisiją... Tuo viskas (gana tradiciškai-lietuviškai) ir baigėsi. Šiomet Pasaulio lietuvių bendruomenės ir Lietuvos Seimo posėdžiuose parlamentaro Felikso Palubinsko pastangomis svarstymui pasiūlytos minėtų įstatymų pataisos taip pat teliko "balsu tyruose". Gal tai - pernelyg menka problema, o gal kadenciją baigiantys seimūnai visą dėmesį sutelkė "treniruotėms", siekiant patekti į naujų rinkimų maratoną?

Kad ir kokie bebūtų naujojo Seimo sprendimai, nėra pasaulyje valstybės ir valdžios, kuri uždraustų žmonėms norėti gyventi geriau ir ... mylėti savo tėvynę!

Tiesa, yra ir dar viena

išeitis. Amerikos piliečiais tapę lietuviai neprarado savo lietuviškų žaliųjų pasų, todėl spalio 8-ąją šaltais veidais gali eiti prie balsadėžių ir pareikšti savo nuomonę. Tik ką, tokiu atveju, apgaudinėsime?

Pagarbiai,

Grupės esamų ir būsimų JAV piliečių, ne savo noru netekusių ir neteksiančių Lietuvos pilietybės, vardu:
*Dalia ir Vytautas Badarai,
Daiva ir Eimis Švabai,
Daiva ir Vaidas Miliūnai,
Danguolė ir Robertas Vitkai,
Raimonda ir Egidijus
Stankevičiai ir kt.*
(Perdavė Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras)

**IEŠKOME MOTERS
ARBA MOTERS
SU VYRU,
GALINČIŲ PADĖTI
SENUTEI.
SUTEIKIAME
DU KAMBARIUS IR
VIRTUVĘ Veltui.
MOTERIAI GALIMA
MOKĖTI UŽ TIEK
VALANDŲ, KIEK JI
GALĖS DIRBTI.
Kreiptis tel.:
(440) 338-8237**

Didžiai gerbiame
Lietuvių tautinės minties laikraščio "Dirva"
leidėjams, redaktoriui ir bendradarbiams,
rėmėjams ir skaitytojams

Mielieji,

Lietuvos Ambasados Vašingtone kolektyvo vardu širdingai sveikinu Jus su garbingu 85-uoju "Dirvos" jubiliejumi. Visų Jūsų pastangomis ilgus metus buvo puoselėjama dirva lietuvių, tiesos žodžio ir laisvos minties gyvavimui. Ne viena lietuvių karta iš Jūsų puslapių sėmėsi žinių, patriotizmo, meilės savo kraštui ir kultūrai. Džiaugiuosi, kad "Dirva" turi savo išskirtinį braižą ir užima deramą vietą lietuvių kalba leidžiamų laikraščių tarpe, kad kasmet plečiasi "Dirvos" skaitytojų gretos, kad laikraštis populiarus jaunimo tarpe.

Nuoširdžiai linkiu "Dirvai" ir toliau išlikti veržliai ir jaunai, kūrybingai ir žengiančiai koja kojon su nūdienės politikos, kultūros, socialinio gyvenimo aktualijomis, ištikimiems skaitytojams - džiugių akimirkų prie mėgstamo laikraščio puslapių ir visiems Jums - neblėstančios kūrybinės energijos, sėkmės bei ilgiausių metų.

Nuoširdžiai Jūsų

*Stasys Sakalauskas
Lietuvos Respublikos Ambasadorius
Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Meksikai*

A.†A. JUZEFINAI ORANTIENEI

iškeliavus amžinybėn, jos dukrai, skautei akademikei DALIAI BANKAITIENEI, jos sesutei JŪRATEI bei kitiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą ir liūdime kartu.

*Cleveland'o ASD
"Šatrijos Raganos" draugovė*

Dail. Rimo Laniausko darbų parodos atidaryme susitiko pusbroliai ir pusseserės. Iš kairės: A. Laniauskas, R. Laniauskaitė-Šilgalienė, dail. R. Laniauskas, E. Laniauskaitė-Olšauskienė, V. Laniauskas. (PLC, rugsėjo 16 d.)

PADĖKA

Vasarai baigiantis, aš su-negálavau. Teko gultis ligo-ninén, kur man atliko širdies kraujo indų operaciją (*triple by-pass*). Man skambino Šv. Jurgio parapijos nariai ir bi-čiuliai, siuntė gėlės ir atviri-tes su linkėjimais greitai pa-sveikti. Nepamiršo manęs ir "Tėvynės garsų radijas".

Dėkui kun. J. Bacevičiui, kuris pirmasis mane aplankė ligoninėje, ir visiems, kurie mane lankė, man rašė ir skambinote. Dar užtruks kiek laiko, kol pasveiksiu, bet jau nekantriai laikiu tos dienos, kada vėl Jus pamatysiu.

Gerardas Juškėnas

Iš visos širdies dėkoju dėdei **Feliksui Klimaičiui**, už materialinę pagalbą ir do-vanas man ir mano šeimai.

Nuoširdus ačiū už dova-nas, nuoširdumą, už patirtus išpūdžius ponams R. ir V. Matams, St. ir J. Kazlaus-kams, St. ir A. Strimai-čiams, T. Gaizauskienei, o ypač Staselės ir Zenono Obelenių šeimai ir visiems, mane pažinojusiems.

Tesaugo Jus Dievas.

Liuda Juškevičiūtė

Šv. Jurgio parapijoje

Šeštadienį, spalio 14 d., Šv. Jurgio parapijos koply-čioje per 5:30 val. p.p. Mišias bus teikiamas Ligonų patepi-mo sakramentas. Visus para-pijos senolius ir ligonius, vi-sus, kuriems reikia dvasinės atgaivos, skatinami priimti šį Sakramentą. Anksčiau jis bu-vo vadinamas Paskutiniu pa-tepimu mirštantiesiems. Dabar jis teikiamas ir negaluojan-tiems asmenims. Šis Sakra-mentas kasmet du kartus tei-

kiamas namisėdoms ir tiems, kurie atsigula ligoninėn.

Spalio 21-22 d. savaitgalį bus Šv. Jurgio parapijos tary-bos narių rinkimai. Metų pa-baigoje užbaigs kadenciją šie Tarybos nariai: Ant. Bacevi-ce, Virginija Rubinski, Kęs-tutis ir Liucija Tamošiūnai bei Debra Zeledonis. Iki spa-lio 16 d. galite siūlyti kun. J. Bacevičiui kandidatus šiems rinkimams.

Ger. J.

Iš minčių aruodo

Parinko Balys Auginas

TIKIU Lietuvos istoriniu amžinumu, nors miršta ir tautos... Tikiu lietuviškos dvasios kūrybiniu nemirtin-gumu, nors miršta ir kultū-ro-s... Tikiu lietuviškos išei-vijos pašaukimu iš naujo įžiebtį pasaulyje drąsą kovai už laisvę, nors paprastai išei-viai įsikuria, sutirpdami be ženklų.

Juozas Girnius

vas? Kovotojams už laisvę nėra tinkamesnio užmokes-čio, niekas kitokio ir nelaukia kaip tik pačios laisvės. Kokie niekai prieš ją visi žemės turtai ir prizadai! Kur gi ta galybė, kuri sustabdytų tautą, pradėjusią ką mylėti ir ko trokšti?

Vaižgantas

Kur kas lengviau yra abstrakčiai mylėti visą žmo-niją, negu padėti vienam konkrečiam žmogui.

Juozas Požėra

Lietuvos žemės ūkio darbuotojų delegacijos priėmimas pas Ohio valstijos gubernatorių. Iš kairės: "Rokiškio sūrio" bendrovės direktorius Antanas Trumpa, gubernatorius Bob Taft, Lietuvos Respublikos žemės ūkio viceministras Vytautas Grušauskas. LR Garbės konsulė Ingrida Bublienė ir gubernatoriaus padėjėjas August Pust.

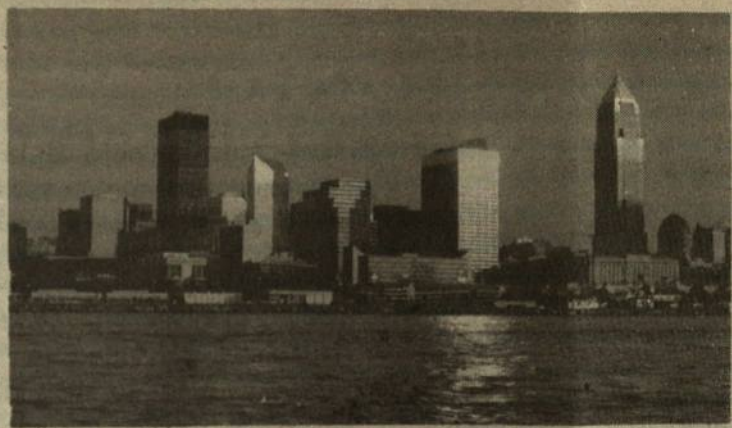
Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS | LIETUVA – 2000

Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

• SPALIO 21d., 6:30 v.v. – koncertas. Dalyvaus akto-rė Virginija Kochanskytė ir solistė (mecosopranas) Rita Preikšaitė. Akomponuos pia-nistė Melitina Diamandidi-Kuprienė. Rengia "Ateities" klubas.

• LAPKRIČIO 11-12 d.d. – M.K. Čiurlionio 125-ųjų metinių šventė. Lapkričio 12 d., 3:00 v.p.p. – koncertas Severance Hall salėje.

• LAPKRIČIO 12 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv.

Jurgio parapijos rudens šventė.

• GRUODŽIO 2 d., šeštadienį kun. Kęstutis Kėvalas Dievo Motinos parapijoje praves Susikaupimo dieną (rekolekcijas). Rengia "Atei-ties" klubas.

• GRUODŽIO 16-17 d. – Šv. Jurgio parapijos kalėdi-nių kepinų pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – bendros kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

KONCERTAS

Maloniai kviečiame visus į KONCERTĄ, kurio programą atliks aktorė Virginija Kochanskytė ir mecosopranas Rita Preikšaitė. Fortepijonu akomponuos Melitina Diamandidi-Kuprienė

Koncertas įvyks 2000 m. spalio 21 d., šeštadienį, 6:30 v.v. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje.

Bilietai – po \$15.00, \$10.00 ir \$7.00.

Juos galima įsigyti sekmadieniais po šv. Mišių DMNP parapijos svetainėje arba užsisakyti telefonu.

Skambinkite M. Mikonienai 1 216- 531-2190

Rengia Cleveland, OH ateitininkai. Pelną dalijamės su Lietuvos našlaičiais per "Saulutę."

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser - Įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

NORMLS

V. R. MATAS

Visi teisiniai pataravimai

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(440) 473-2530

DIRVA

Ramiai, blunkančių spalvų vėlyvo 2000-ųjų metų rudens padangę pagyvina ypatingą reikšmę Lietuvos meno ir kultūros paveldui suteikiantis įvykis. Lapkričio 10-12 d. minėsime didžiojo Lietuvos dailininko ir kompozatoriaus Mikalojaus Konstantino Čiurlionio (1875 – 1911) 125-ąsias gimimo metines. **Klyvlende įvyks Čiurlionio lietuviškosios muzikos festivalio, prasidėsiančio spalio 28 d. Čikagoje, baigiamasis koncertas.**

Gausiai tarptautiniu pripažinimu apdovanotas Lietuvos menininkas M. K. Čiurlionis buvo nepakartojamai savitas nostalgijos romantiškos simbolikos kūrėjas drobėje, chromatinio ir harmonijos naujovių ieškotojas muzikinėse kompozicijose, išskirtine vaizduote pasižymėjęs

reginio ir garso derinių poetas. M. K. Čiurlionio vaizduojamojo meno palikimą sudaro apie 250 tapybos kūrinių, 60 grafikos darbų ir apie 300 piešinių. Jo muzikinis turtas apima apie 300 kompozicijų, kurias sudaro dvi simfoninės poemos, uvertiūra, sonatos fortepionui, kūrinių styginiui kvartetui, kantata chorui su orkestru ir kt. Savo trumpą gyvenimą Čiurlionis užpildė, skleidamas naują gerą kūrybinę žinią Lietuvos meno pasauliui. Puoselėdamas Lietuvos daile, Čiurlionis 1907 metais kartu su kitais menininkais surengė pirmąją Lietuvos meno parodą, o vėliau tapo ir Lietuvos Meno draugijos įkūrimo širdimi.

M. K. Čiurlionio kūrybinė dvasia nenugrimzdo užmaršį. Tarptautinis susido-

mėjimas šiuo menininku – ypatingai stiprus šiandien. Tiek praeities, tiek nūdienos kritikų įvertinimuose jis įvardijamas kaip ypatingos meninės galios lietuvių liaudiškosios simbolikos romantikas ir Lietuvos profesionalios muzikos pradininkas.

Pasitinkant 125-ąsias Čiurlionio gimimo metines, Lietuvos kultūros ministerija kartu su Lietuvos Kompozitorių sąjunga ir Amerikos Lietuvių Meno asociacija š. m. liepos 24 d. surengė naujų kompozitorių muzikinių kūrinių, sukurtų Čiurlionio kūrybai paskatinti, konkursą. Konkurso komisija iš dešimties atsiųstų kūrinių autorių išrinko tris laimėtojus: K. Merklio (gim. 1964 m.) kūrinyje "MiKonst" – fortepionui ir styginiui kvartetui, Mindaugo Urbaičio (gim. 1952 m.) "Ramybė" – fortepionui ir styginiui kvartetui bei V. Barkausko (gim. 1931 m.) "Karlaitės kelionė" – fortepionui keturioms rankoms ir styginiui kvartetui. Visų naujų kūrinių premjeriniai koncertai su dideliu pasisekimu jau įvyko M. K. Čiurlionio gimtinėje Druskininkuose, Pažaislio festivalyje, Nidoje, Juodkrantėje, Palangoje. Jie taip pat bus atlikti Lietuvos šiuolaikinės muzikos festivalyje "Gaida".

Visus kūrinius – laimėtojus, o taip pat ir Mikalojaus Konstantino Čiurlionio keturis Preludus ir jo Styginį kvartetą *C-minor* išgirsime koncerte, kuris įvyks Klyvlende, lapkričio 12 d. 3 val. p.p. **Reinberger kamerinės muzikos Severance salėje** (*Reinberger Chamber Hall at Severance Hall*). Kūrinius

gros 30-tyje pasaulio šalių koncertavęs, tarptautinio styginių kvartetų konkurso Belgijoje aukščiausio prizo laimėtojas, Lietuvos valstybinės premijos laureatas – **Valstybinis Vilniaus styginis kvartetą**: Audronė Vainiūnaitė, Artūras Šilalė, Girdutis Jakaitis ir Augustinas Vasiliauskas. Skambins tarptautinių konkursų (*Frinna Awerbuch International Piano Competition In New York – 1996*), ir Čiurlionio fortepiono konkurso 1986 m. laimėtojas, pianistas **Rokas Zubovas**, tarptautinių konkursų laureatė (*Frinna Awerbuch I., Maria Callas International Piano Competition in Athens*), pianistė **Sonata Deveikytė-Zubovienė** bei tarptautinei auditorijai (Austrijoje, Vokietijoje, JAV) koncertavusi atlikėja, Čiurlionio konkurso dalyvė, pianistė **Gintė Čepinskaitė**.

M. K. Čiurlionio 125-ųjų gimimo metinių festivalis prasidės Čikagoje, spalio 28 d., 12 val. Pasaulio Lietuvių Centre, Lemontė. Lapkričio 1 d. 7 val. įvyks koncertas *Preston Bradley Hall, Chicago Cultural Center*, lapkričio 5 d. 7 val. – *Goodspeed Hall, University of Chicago*. Lapkričio 7 d., 12 val. organizuojama magistro klasė Bostono universiteto kompozicijos studentams. Lapkričio 10 d. numatytas koncertas *Steinway Hall, Akron* universiteto klausytojams.

Kaip jau minėjome, baigiamasis koncertas įvyks Klyvlende, lapkričio 12 d. 3 val. p.p. Visus labai maloniai kviečiame apsilankyti šiame koncerte. Būsime kartu ir lietuviškos muzikos propagavimu ypač susidomėję

Cleveland, OH Profesionaliosios Muzikos draugija. *Ohio Chamber Society* vadovas **Leo Najar** entuziastingai prisidėjo prie šio koncerto rengimo, užsakė žymiąją *Reinberger Hall*, tuo sukeldamas neįprastiną amerikiečių, profesionalios muzikos mėgėjų susidomėjimą. Aukščiausio tarptautinio lygio Lietuvos atlikėjų koncertas *Severance Hall* yra nuostabiausia lietuviškos muzikos propagavimo galimybė Amerikoje. Domėtis ir didžiulis Lietuvos meno naujovėmis bei puoselėti turtingą jos istorinį palikimą yra ir visų mūsų, lietuvių, pareiga bei atsakomybė.

Bilietus į lapkričio 12 d. numatytą koncertą *Reinberger Chamber Hall* galima įsigyti sekmadieniais po Mišių Dievo Motinos parapijos svetainėje arba *Severance Hall* bilietų kasose.

Rita Malikonytė-Mockienė
Čiurlionio 125-ųjų gimimo metinių koncerto Klyvlende rengimo komiteto narė

SVEIKINAME IR LINKIME!

Nuoširdžiai sveikiname ilgametį "Dirvos" talkininką, skyrelių "Įvairenybės" ir "Jurginės padangėje" vedėją **Gerardą JUŠKĖNĄ** po sėkmingos operacijos sugrįžusį į spaudos darbuotojų gretas. Linkime jam kuo greičiau sustiprėti ir vėl džiuginti mūsų skaitytojus įdomiais pranešimais apie miesto kultūrinio gyvenimo įvykius. Pasiilgome jo puikių, profesionalių nuotraukų, žinučių apie jaunuosius skautus, mokslo naujienas, Amerikos valdžios nurodymus. Džiaugiamės, kad grįžote prie darbų!

Redaktorius Jonas Jasaitis

TRISDEŠIMT AŠTUNTASIS

"Dirvos" novelės konkursas
Skiriamos DVI PREMIJOS:

pirmoji – 500 dolerių,
antroji – 300 dolerių,

iš **A.†A. SIMO KAŠELIONIO**

palikimo, kurį tvarko "Korp! Neo-Lithuania"
vyr. valdyba

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė patiems pasirinkti novelės temą ir meninės išraiškos formas. Paskutinė rankraščių įteikimo data – 2000 m. lapkričio 1 d. (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant priedamo užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti rankraščiai grąžinami, tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą lūdesio valandoje. Didelė alkštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

1984 - 1999

15

YEARS OF EXCELLENCE

SAVI PAS SAVUS!

XXXXXXXXXXXX

KVIEČIAME VISUS I TAUPĄ!

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000